

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

„STEUA CALITĂȚII”
Categoría AUR

PARIS 2008

STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY
International Gold Award

28 Martie, 2024

Nr. 11-12 (4473-4474)

Prețul 20 lei

Fondat: martie 1941

Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Suntem mai dornici să încercăm ceva nou atunci când ceea ce facem nu are consecințe. De aceea multe invenții s-au născut ca jucării.

Eric HOFFER (1898-1983), filozof american

Bună ziua, dragă „Orizont cognitiv”!
Încă de mici copii, primim în dar jucării și ne jucăm cu ele până ne plictisim. În acest mod, fiecare copil se dezvoltă, capătă noi cunoștințe și experiență de viață. Însă, crescând mai mari, abandonăm jucăriile copilăriei. Și eu, fiind acum adolescență, privesc cu zâmbet la păpușile mele uitate. Totuși, mi-am pus o asemenea întrebare: DE CÂND au fost inventate jucăriile și de către cine? Sper să-mi oferiți un răspuns interesant.

Mădălina ȚURCANU,
elevă în clasa a VIII-a
or. Drochia

● Prietena noastră, mingea...

Acord liric

Vali SLAVU

MINGEA POZNAȘĂ

Am o minge cam poznașă,
Face numai ce vrea ea,
Îi dau șut să intre-n poartă,
Dar trece pe lângă ea.
E rotundă, colorată,
Nu m-ascultă niciodată.
Eu trag șut direct spre poartă,
Ea se duce într-o baltă.
Și să vezi ce întâmplare,
Ziua în amiaza mare,
Eu cu mingea mă jucam
Și ea: poc! a spart un geam.
Cine-o fi de vină oare:
Mingea neascultătoare?
De câte ori mă joc cu ea,
Sigur, intru în belea.
Mama-mi zice: – Știu eu bine,
Nu-i doar mingea vinovată.
Poate tu n-ai șutat bine,
Dacă n-a intrat în poartă.

ORIZONT COGNITIV: DE CE? DE CÂND? DE UNDE?

DE CÂND au fost inventate jucăriile?

Evident, toți copiii se joacă. Dar puțini se întreabă: „Când au apărut jucăriile? Întotdeauna ele au fost la fel?” Copiii nu se prea gândesc la aceste lucruri. De aceea, la îndemnul Mădălinei Țurcanu, vă propun o excursie în lumea minunată a jucăriilor, care sunt foarte vechi ca origine, dar iubite și de părinți, și de copii!

În urma săpăturilor arheologice, s-au găsit jucării în temple și orașe străvechi. Pe valea Indusului, s-au descoperit cărucioare, jucării de suflat în formă de păsări, maimuțe și jucării care alunecau pe un lanț. O tablă de joc sumeriană (aprox. 2.600 î.Hr.) a fost găsită în orașul Ur. În frescele egiptene apar oameni jucându-se. În Grecia sunt vase pictate cu Ahile și Ajax, jucând un fel de table. În Egiptul antic, copiii aveau păpuși cu mâini mobile, din piatră, lut ars sau lemn.

Primele jucării au fost făcute de părinți sau bunici. Erau confecționate din ce aveau la îndemână: piatră, lemn, lut, frunze, nuiele, pânză, lână, știuleți de porumb, os, pene, plută, ceară, fildeș, rafie, frunze de palmier, trestie de bambus, hârtie...

Pe măsură ce copiii au devenit importanți în ochii celor mari, au devenit importante și jucăriile lor. Au apărut, cu timpul, ateliere meșteșugărești, unde se fabricau manual păpuși din

lemn, ghips, porțelan sau din ceară, cu păr implantat cu micală, cu haine și accesorii din mătase și piele naturală. Dar erau numai pentru cei bogați... De atunci, lucrurile s-au schimbat simțitor. Pentru că joaca este importantă pentru educația copiilor, adulții le dăruiesc tot felul de jucării, fabricate din plastic: păpuși, jocuri de construcție, mașinuțe, animale de pluș, soldați și figurine, avioane și vapoare, puzzle-uri...

Dacă o să întrebați părinții și bunicii cum se jucau, veți descoperi jucării strașnice! Copiii se jucau, ca și voi, mai tot timpul. Dar, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, și oamenii mari se jucau, în zilele de sărbătoare, pe pajiștile de la marginea satului. Cu mingea...

În Ardeal, în Muntenia și Moldova de la sfârșitul secolului al XIX-lea, băieții făceau mingi din păr de vacă sau de cal. Țesălau animalele, vara, când năpârleau, spălau bine părul cu apă și îl făceau ghemotoc. Odată uscat, mingea era gata! Alții își făceau mingi din cărpe vechi, înfășurate și strânse bine, să nu se desfacă. Se jucau mult, și părinții, și copiii, cu arșicele, oasele de la încheietura piciorului din spate de la oaie sau capră. E un joc moștenit de la romani... Mulți copii ridicau, toamna, pe maidane zmeie, luându-se apoi la întrecere. Care era mai îndemnatic doboră zmeiele celorlalți copii. Cu

ce se mai jucau, primăvara, băieții? Cu cercul, cu fluierul din salcie sau cu viori din coceni de porumb, cu cai din lemn, cu arcuri modelate din crengi mlădioase de răchită și săgeți din fire de stuf, dar și cu puști din ramuri de soc, cu gloanțe din ghemotoace de cânepă, cu titireze făcute din fuse vechi și câte și mai câte... Iar fetele, cu păpuși de cârpă...

Lumea jucăriilor moderne este imensă! Odată cu inventarea plasticului și a materialului de pluș, practic nu există vreun animal sau vreun obiect al materiei, care să nu fie replicat în jucării. În orice țară din lume, există o veritabilă industrie a jucăriilor. Priviți cu ce se joacă băieții de azi: avioane, nave cosmice, automobile, tractoare, vapoare, submarine, pistoale, tancuri, tunuri, blindate... Iar fetele? Desigur că, în primul rând, ele „dădăcesc” o gamă largă de păpuși. Apoi se întretin de zor cu fel de fel de cratițe, farfurii, linguri, furculițe, mașini de spălat sau plite de bucătărie... Nimic de mirare, și băieții, și fetele învață să devină... mari! Adică să se maturizeze și să-și ocupe în lumea reală locul predestinat de viață.

Dar, atenție, unui elev harnic nu-i șade bine s-o țină doar într-o joacă. Mai lăsați jucăriile celea, computerul sau telefonul mobil să se odihnească și puneți mâna pe carte! Vă așteaptă temele de acasă.

Ion ANTON

Din sumar:

pag. 5 Scriitorul Valeriu MATEI la 65 de ani: „Timpu-și adună clipele-ntr-o salbă...”

pag. 6 Prezențe românești: Muzeul Brâncuși din Paris.

pag. 7 Aniversări: poetul Vitalie RAILEANU, surprins în sinceritatea timpului prezent.

pag. 9 LUNA PĂDURII: Sădind copaci, salvăm plămânii planetei Pământ.

pag. 13 MERIDIAN LITERAR: poezie de Sully PRUDHOMME (Franța) și proză de Selma LAGERLÖF (Suedia), ambii laureați ai Premiului Nobel pentru literatură.

pag. 15 Vă invităm să poposiți în ospeție la... Harap-Alb!

Următorul număr va apărea pe 11 aprilie a.c.

Din poșta redacției

RĂVAȘ CĂTRE BUNICUL
DIN HUMULEȘTI

DRAGĂ ION CREANGĂ,

Mă văd așezat, pentru puțin timp, în una din băncile din clasa dumată, căci astfel aș putea simți mai bine ce se petrecea la lecțiile matală...

Simțirea este prietena cea mai bună a înțelepciunii și mata, Mărite Dască, asta și urmărea – să ne înveți prin metoda personală. Era o-ntâietate între noi, copiii, și ne grăbeam la școală, căci învățaserăm bine literele pe care ni le-ai dat să le memorăm pentru acasă.

Doream să demonstrez că le cunosc. Privirea blajină-mi transmitea pace, iar modul simplu și bun de a fi crea o atmosferă caldă și veselă în clasă. Gustul acelor copturi inteligente, în formă de litere, mă atrăgeau foarte mult ca să le învăț. Le memoram foarte bine, căci pe noi, copiii, ne interesa mai mult să le mâncăm, iar pe dumată – să le învățăm, întipăririndu-le bine în memorie. Și ce bine îți reușea! O adevărată artă! Cum să uiți acea literă pe care ai mâncat-o? Unde mai pui, că prin stomacurile noastre băntuia gălăgios vântul, iar foamea este și ea un bun dascăl! Măiestria dumată era alimentată de simplitate și înțelepciune, pe care o redai prin metoda gustoasă de predare.

Mă gândesc acum, în vremurile noastre, ce bine ar fi dacă prin sumedenia de produse consumate, să ne îmbogățim mințile cu înțelepciune.

Da, bunicule, câtă nevoie avem acuma de tine pentru a ne școli așa cum știi doar dumneata!

Ne mai povesteai, bunicule, despre prietenul matală, împreună cugetați despre lume, viață, artă. Dascăle, cunoșteai bine firea omenească și calitățile aceluia univers din interiorul omului, iar amical cunoștea multe despre firea omenirii, a popoarelor, adică despre universul uman. Acest fapt v-a legat și v-a ajutat să vă atingeți fiecare genialitatea. Două experiențe ce se depășesc una pe alta. Doi prieteni ce ați format un univers prin gândurile geniale, Ion Creangă și Mihai Eminescu.

Dumneata ne previi să nu avem de-a face cu nesațul și lăcomia, ca să nu pășim ca personajul din basmul „Punguța cu doi bani”. Să nu tindem să luăm de la altul prin prefăcătorie, ca să nu ajungem ca lupul din „Capra cu trei iezi”. Să nu fim leneși și trândavi ca personajul din „Povestea unui om leneș”, ci să fim răbdători și harnici ca fata moșneagului din povestea „Fata babei și fata moșneagului”. Să ascultăm de povețele oamenilor înțelepți, să fim luptători și să facem față ispitelor și greutăților din viață ca fiul de împărat din basmul „Povestea lui Harap-Alb”.

Daniel SOLOMON, elev în clasa a VIII-a,
Gimnaziul „Constantin Tănase”

s. Nemțeni, r-nul Hâncești

INTELEPCIUNE ȘI IUBIRE

Elevii de la Liceul Teoretic „Alexei Mateevici” din or. Cricova, împreună cu profesorii și bibliotecara Svetlana Pojoga, au organizat o întâlnire de suflet cu scriitorul Aurelian Silvestru. La întâlnire au participat elevi, profesori, alți cititori de diferite vârste și ocupații.

Elevii din clasa a VII-a „A” a liceului din localitate au recitat, au interpretat cântece pe versurile autorului, și-au împărtășit impresiile de lectură, în special a cărții „Fărăme de suflet”, adresând întrebări scriitorului.

„Întreaga operă silvestriană, la fel ca și autorul ei, au menționat vorbitorii, emană înțelepciune, căldură, ne îndeamnă să fim mai buni, mai toleranți unul cu altul și să punem preț pe adevăratele valori umane.”

Întâlnirea cu scriitorul Aurelian Silvestru a luminat inimile participanților și i-a învăluit într-o atmosferă de înțelepciune și iubire, aducând în prim-plan adevăratele valori ale sufletului uman.

Svetlana POJOGA, bibliotecară

or. Cricova

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA CĂRȚILOR

Recent, în incinta bibliotecii școlare, elevii de la Gimnaziul Cotul Morii au făcut cunoștință cu o nouă carte – „Averea Veruței” de Vera Buiuc. Copiii și-au exprimat impresiile și emoțiile după lectura acestei cărți. Cred că toți cei care o vor citi vor rămâne încantați de originalitatea, veselia și voia bună cu care ne-a expus autoarea experiențele, momentele hazlii și chiar unele triste din copilărie.

Elevii au povestit fragmentele îndrăgite. Unii elevi au redat prin desen ce le-a plăcut mai mult. Toți au ascultat cu mare atenție. A fost o atmosferă plăcută, în care ne-am expus părerile, am ascultat relatările interesante ale colegilor. Am călătorit împreună cu Veruța pe cărările copilăriei ei. Am descoperit cu ea adevărata comoară – Cartea, dar și o lume binevoitoare, glumeață, iubitoare de frumos. Din această carte putem învăța multe: ajutându-i pe cei dragi, vom putea fi cu adevărat fericiți și niciodată nu este târziu să devenim buni, ceea ce a făcut și Veruța.

Anastasia ROTARU, elevă în clasa a V-a, Gimnaziul Cotul Morii
r-nul Hâncești

Ion TIGHINEANU:

„DACĂ AȘ MAI AVEA O VIAȚĂ,
Dialog cu Ion Tighineanu, președintele

– Stimat domnule Tighineanu, vă propun să faceți o retrospectivă a amintirilor dumneavoastră și să le povestiți cititorilor noștri cum ați copilărit.

– Am copilărit la sat, în nordul Moldovei – satul Sofia, raionul Drochia, unde, pe timpuri, iarna era iarnă și vara vară. Desigur că iarna ne îmbulzeam la săniuș, iar vara ne bălăceam în iazul din centrul satului, eu având posibilitatea să sar în apă chiar din grădina casei părintești. Din fragedă copilărie îmi plăcea să desenez, părinții îmi povesteau că ore întregi petreceam timpul având la dispoziție o foaie de hârtie și un creion. Visam să devin elev cât mai repede și chiar am devenit, iar încetul cu încetul am prins drag de carte și toate jocurile de pe toloaca din preajma iazului au devenit secundare.

idolii multor copii din generația mea, inclusiv idolii mei.

– Cum foloseați timpul liber în perioada anilor de școală și care erau pe atunci ocupațiile dumneavoastră preferate?

– Nu țin minte să fi avut mult timp liber în anii de școală, mai ales începând din clasa a V-a, când profesorul de matematică Victor Proca a observat atracția mea față de carte și a început să-mi dea pentru rezolvare exerciții și probleme adăugătoare, tot mai complicate, numărul lor, cu timpul, fiind în creștere. Așa m-am îndrăgostit de matematică, iar peste câțiva ani – și de fizică. Eram obsedat de rezolvarea problemelor, uneori găseam cheia soluțiilor hât după miezul nopții, după ce mama sau tata mă îndemneau în mod repetat să dorm. În școală

am inventat un calendar veșnic bazat pe o formulă matematică, fiind captivat vreo câteva săptămâni de procesul elaborării acelei „formule magice”.

– Ce rol a ocupat lectura în formarea personalității dumneavoastră ca adolescent?

– Am fost un romantic din copilărie: trăiam în universul meu imaginar, care se îmbogățea cu fiecare carte citită, printre primele romane de neuitat fiind „Insula misterioasă” de Jules Verne. În anii de școală am îndrăgii și po-

ezia, printre poezii preferați fiind Mihai Eminescu și Serghei Esenin, și chiar am început a compune poezii. Scriu poezii și astăzi, muza venind la mine atunci când am trăiri deosebite.

– Sunteți absolvent al mai multor instituții de învățământ superior cu profil tehnic. Când și unde începe pasiunea dumneavoastră față de nanotehnologie?

– În 1972 mi-am început studiile la Universitatea Tehnică a Moldovei, iar în 1975 am fost transferat prin concurs la Institutul de Fizică și Inginerie din Moscova, pe care l-am absolvit cu mențiune în 1978. Am urmat doctorantura la Institutul de Fizică „P.N. Lebedev” al Academiei de Științe a ex-URSS. Pasiunea față de nanotehnologie vine de la proiectele realizate cu peste 20-25 de ani

Clubul de lectură

„UN AN ȘCOLAR

• Doamna Vera Buiuc anunță ședința clubului „La vinerea cărților”

Și, iată-ne, din nou, la Hâncești. Bibliotecari din 40 de localități ale raionului s-au adunat în incinta Liceului Teoretic „M. Eminescu” pentru a face bilanțul campaniei de abonare. Dna Ana PLĂCINTĂ, directoarea instituției, i-a salutat cordial pe participanții la eveniment, menționând că un copil nu poate crește bine și frumos fără carte. Iar la Liceul „M. Eminescu”, grație colaborării dintre doamna bibliotecară Svetlana CROITORU, profesori și elevi, cartea este la ea acasă.

Dna Vera Buiuc, autoarea proiectului, a venit cu vești bune: campania de abonare s-a desfășurat cu mult succes în liceele și gimnaziile raionului, fiind susținută, pe lângă bibliotecari și profesori, și de părinții elevilor. Astăzi matu-

• Scriitoarea Claudia Partole în dialog cu elevii

GENERAȚIILOR

În urmă la Universitatea Tehnică din Darmstadt (Germania) și Universitatea din Michigan (SUA). Nanotehnologia schimbă lumea, dimensiunile dispozitivelor electronice micșorându-se până la 2-3 nanometri (un nanometru echivalează cu o milionime din milimetru). Grație dezvoltării nanotehnologiei astăzi avem telefoane mobile foarte performante, iar în viața noastră penetrează tot mai insistent inteligența artificială. Nanotehnologia a stat la baza unei invenții de rezonanță –

contribuții inestimabile în domeniul culturii, exemple notorii sunt compozitorii-academicieni Eugen Doga și Gheorghe Mustea. Un academician este cel care aduce rezultate frumoase pentru societate și formează opinia publică, vine cu recomandări ce pot determina prioritățile de bază în evoluția țării. Este o misiune grea, un studiu permanent, zi de zi, astfel cercetarea devine pentru academicieni o mare pasiune, un mod de existență. Actualmente sunt la cel de-al doilea

Schimbările vin de la fiecare dintre noi, ne schimbăm împreună cu societatea pentru o viață demnă, pentru libertate, prosperitate.

– Dacă ați avea posibilitatea să vă întoarceți în trecut, ați alege să parcurgeți aceeași cale?

– Dacă aș mai avea o viață, aș parcurge aceeași cale, fiindcă sunt atras de lumea misterioasă a fizicii și matematicii, îmi place nespunsul Universului nostru infinit și fascinant, ador planeta noastră cu multe taine încă nedescoperite, îmi place viața ce plutește în

AȘ PARCURGE ACEEAȘI CALE” Academiei de Științe a Moldovei

împreună cu colegii mei am reușit să creăm primul material artificial cu proprietăți duale hidrofile-hidrofobe, adică concomitent atrage și respinge apa, ceea ce este important pentru o gamă largă de aplicații practice.

– În anul 2019 ați devenit, iar recent ați fost reales președinte al Academiei de Științe a Republicii Moldova. Explicați-le cititorilor noștri ce presupune această funcție și ce înseamnă să fii academician?

– Să fii ales academician este o mare cinste, este cea mai înaltă apreciere a activității într-un anumit domeniu științific, a realizărilor obținute de-a lungul anilor în cercetare, în pregătirea cadrelor de înaltă calificare și crearea adevăratelor școli științifice. Poți fi ales academician și pentru

mandat în calitate de Președinte al Academiei de Științe a Moldovei, de conducător ales de către membrii Academiei și sper că acțiunile pe care mi le-am propus vor fi realizate cu sprijinul întregii comunități științifice și vor aduce rezultate pentru cetățeni.

– Ce schimbări importante ați observat în societatea noastră de-a lungul anilor?

– Am evoluat într-o societate deschisă, avem posibilitatea de a colabora cu colegi din diverse părți ale lumii și de a vizita cele mai prestigioase centre de cercetare din alte țări. Societatea noastră are nevoie de schimbări majore pentru a educa noi generații de specialiști care vor fi buni atât în țară, cât și dincolo de hotarele ei, dar și pentru a arăta lumii frumusețea plaiului moldav.

oceanul miraculos al dragostei. În a doua viață aș reuși, probabil, să scriu mai multe poezii, inclusiv poezii de dragoste...

– Spre final, spuneți-ne, ce mesaj ați avea pentru tinerii din ziua de azi?

– Tinerii de azi sunt viitorul și speranța noastră, care vor aduce bunăstarea la noi în țară. Este un mare privilegiu să fii tânăr, să-ți folosești elanul și pasiunea pentru prosperarea societății, a plaiului natal. Chemarea mea pentru tineri este de a acumula cât mai multe cunoștințe, a persevera, a utiliza la maximum timpul care nu poate fi recuperat niciodată, a alege o profesie care să devină o pasiune, fiindcă lucrul realizat cu dragoste și pasiune este un garant al succesului.

Consemnare: Laura CHETRARU

„La vinerea cărților”

ÎMPREUNĂ CU VOI”

Acum câteva luni, echipa revistei „Florile Dalbe” s-a deplasat în orașul Hâncești, unde s-a întâlnit cu un grup mare de bibliotecari școlari din localitățile raionului. Aici, în cadrul clubului de lectură „La vinerea cărților”, susținut de dna Vera BUIUC, specialist principal, metodistă la Direcția Învățământ Hâncești, a avut loc lansarea programului de lectură și creație artistică, inițiat de către Direcția Învățământ. „Un an școlar împreună cu voi: «Alunelul», «Florile Dalbe» și «Noi»”. Programul are ca scop promovarea și susținerea, prin abonare, a presei pentru copii.

rii sunt mândri să-i vadă pe copii citind. Cei mai activi participanți ai programului de lectură sunt premiați cu abonamente gratuite la publicațiile pentru copii. În cadrul proiectului, Direcția de Învățământ a acordat 700 mii de lei pentru dotarea bibliotecilor școlare cu cărți. Acum fiecare bibliotecă are în colecția sa 45 de titluri de carte ale scriitorilor Ion ANTON („Foka”, „Vesel îndrumar pentru vestiar”, enciclopedia „DE CE?”) și Claudia PARTOLE („Straniera”, „Fraierul”, „Rebela”).

Prezența în sală a acestor doi scriitori a creat o atmosferă de sărbătoare, căci oaspeții erau așteptați de public, mai ales de picii Matei Mircos, Iuliana Tapalig, Valeria Postolache, Gabriel Bivol, dornici să le recite autorilor poeziile îndrăgite.

Dna Claudia Partole a rămas impresionată de cunoașterea profundă de către cititori a creației sale. Dna Vera Buiuc, organizatoarea și moderatoarea acestui eveniment, doamnele bibliotecare Raisa Lozinschi, Tatiana Barcaru au făcut comentarii pe marginea lucrărilor de proză și poezie, mulțumindu-i

scriitoarei pentru grija și dragostea de oameni. Eleva Nadejda Barcaru a interpretat cântecul „Tu, copilărie” pe versurile ei.

Totuși, cei mai curioși să o cunoască pe autoarea „Rebela” și a „Fraierului” au fost adolescenții. Aflați la vârsta întrebărilor, cuprinși de frământări, băieții și fetele de la Liceul „M. Eminescu” (Ionuț Șoit, Liviu Borș, Silvia Asaftei, Corina Savcenca, Loredana Stănescu) și cei sosiți din satele Bujor și Fundul Galbenei (Laura Gherjavca, Iuliana Vintea, Corina Vasileanu ș.a.) și-au deschis sufletul în fața autoarei, au citit fragmente din romanele sus-numite, încercând să-și explice comportamentul personajelor, ba chiar să se compare cu ele. Cine sunt eroii cărților, există aceștia în realitate sau au fost invenții? Tinerii reflectau, adresau întrebări, cereau sfaturi. „Nimeni nu vă poate oferi rețete pentru toate situațiile, le-a spus scriitoarea la finele discuției. Însă multe din răspunsurile pe care le căutați se află în cărți. Găsiți-le, citiți cât mai mult, cunoașteți realitatea, învățați din experiența semenilor voștri prin intermediul lecturii.”

Un moment memorabil din cadrul acestui eveniment a fost întâlnirea cu scriitorul Ion Anton, cunoscut ca poet, prozator, publicist, dar și ca redactor șef-al

• Scriitorul Ion Anton oferind autografe

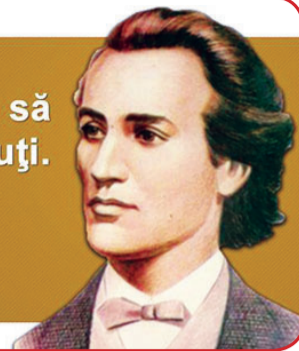
săptămânalului pentru copii și adolescenți „Florile Dalbe”, căruia i-a dedicat trei decenii de activitate. Cam atât a durat și scrierea enciclopediei „DE CE?”, în care

Lumina spiritului

Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuși.

Mihai Eminescu

euvinetecelebre

MAXIME ȘI CUGETĂRI de Mihai Eminescu

- Mulți lucrează, dar puțini gândesc.
- Nu voi iubi niciodată altă femeie și tu rămâi în mintea mea și în sufletul meu ceea ce ai fost totdeauna: visul de aur al vieții mele, singura mea aspirație, și viața cu tine, singura mea speranță.
- A iubi? A avea vreme de pierdut. Cine n-are vreme nu iubește.
- Viclenia e un semn de slăbiciune, căci mintea omească veritabilă stă în raport direct cu capacitatea de a pricepe în mod dezinteresat un adevăr. Învingătorul momentan nu este totdeauna cel definitiv.
- Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu. Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu.
- Uitasem însă că tot ce nu e posibil obiectiv e cu puțință în mintea noastră și că, în urmă, toate câte vedem, auzim, cugetăm, judecăm nu sunt decât creațiuni prea arbitrare a propriei noastre subiectivități, iar nu lucruri reale. Viața-i vis. (Mihai Eminescu în „Geniu pustiu”).

• Și elevii, și bibliotecarele sunt numai ochi și urechi

de proză și poezie ocupă un loc de cinste pe rafturile bibliotecilor școlare, trezind un viu interes printre tinerii cititori. În timpul manifestării, adolescenții au ascultat cu sufletul la gură prezentarea romanului „Alina” de către bibliotecara Larisa Badea de la Liceul „Șt. Holban” din satul Cărpineni. Profesoara și bibliotecara Teodosia Gosav de la Gimnaziul Dancu a adus în atenția publicului romanul „Marele NANU sau Stejarul genealogic Dicescu”, o cronică fidelă a dinastiei de nobili basarabeni Dicescu, care a lăsat o urmă luminoasă în istoria ținutului nostru. Autorul a răspuns la întrebările cititorilor, completând relațiile cu detalii inedite și importante. Scriitorul i-a îndemnat pe elevi să prețuiască fiecare clipă, să aleagă cartea și nu telefonul sau tableta, căci anume ea, cartea, stă la temelia cunoașterii și dezvoltării intelectuale a unui tânăr.

Text și imagini: Lica MOVILĂ

La revedere, abecedar

PRIMUL BAL AL CUNOȘTINȚELOR

100 de zile de școală – e mult, e puțin? Ce înseamnă ele pentru picii din clasa I-i „B” de la Complexul Educațional Gimnaziul-Grădiniță „Steam” din capitală? Boboceii, care în acest răstimp au reușit să devină prieteni la cataramă, s-au adunat la primul lor bal al cunoștințelor. Purtând coroane cu cifra 100, ei s-au prezentat în fața oaspeților (părinți, bunici, frați și surori) și a doamnei învățătoare Mariana CUCULESCU cu postere realizate în parteneriat cu părinții. În aceste lucrări fiecare dintre ei și-a spus povestea celor 100 de zile

de școală: ce descoperiri a făcut și cum își folosește cunoștințele pentru a deveni elev în deplinul sens al cuvântului. În creațiile lor, copiii, asistați de un părinte, au descris primele 100 de zile de școală așa cum și le-au imaginat. Cineva le-a comparat cu o carte deschisă în care a adunat o mulțime de cunoștințe. Pentru altul, ele au fost ca un roi de fluturași, veseli, fericiți. Al treilea a desenat niște peștișori cuminiți, dar foarte ageri și hărnicuți. Cuiva i-a fost de ajuns o cutiuță mică, în care să adăpostească toate emoțiile simțite până acum.

Au retrăit, apoi, cu mic, cu mare, clipele fericite, vizionând un film despre drumul parcurs: cu lecții, activități, distracții, excursii. Ghidați de dna Mariana Cuculescu, picii au jucat un spectacol consacrat evenimentului. Ei au recitat poezii despre școală, carte, prietenie, au interpretat cântece despre rechizitele școlare, chiar și despre agenda care nu întotdeauna îți este cea mai bună prietenă. Au improvizat și câteva jocuri, amuzându-și părinții cu glume și momente hazlii.

Pentru rezultatele frumoase, obținute în aceste 100 de zile, fiecare elev a primit în dar cartea scriitorului Ion Diordiev „Zâmbetul florilor”. Copiii au fost felicitați și de dna Ana SÂRBU, directoarea instituției, care i-a laudat și le-a urat drum bun în țara cunoștințelor.

Acum, după ce au întors ultima filă a Abecedarului, boboceii și-au desfăcut aripile, gata să cucerească noi înălțimi. Recunoscători, i-au mulțumit doamnei învățătoare pentru grijă și dedicație, dar și părinților, partenerilor lor fideli, pentru că le-au fost mereu alături, au învățat împreună cu ei, au scris primele litere, s-au bucurat de micile lor victorii și i-au încurajat să-și urmeze visurile.

Lica MOVILĂ

Povestiri de seama voastră

Rodion CUCEREANU

ODATĂ, IARNA...

Goriță mergea pe drumul întroiernit, îmbodolit într-un cojoc mare, mișos. El pășea din greu, ținând aproape de buze mânuțele în formă de căuș.

– Bagă mânuțele în buzunar!

– Nu pot. Am un fluture în mâini. L-am găsit pe hogașul de la podul din casa buniciuței.

...În casă, căldura din sobă readuse fluturele la viață. In-

secta își mișcă antenele, făcând câțiva pași și, desfăcând aripioarele, porni în zbor. Când obosi, se așeză pe floarea unei plante de cameră.

Afară crivățul lovea fără milă în geamuri, iar în casă fluturele huzurea, hrănindu-se din nectarul dulce al florilor.

Când veni primăvara, Goriță, bucuros de fapta sa, deschise fereastra și fluturele zbură în livada plină de floare.

Un elefant și un șoricel se plimbă prin deșert. Deodată, șoricelul se întoarce și exclamă, uimit:

– Vai, cât praf ridicăm în urma noastră!

***

– Cel mai deștept animal e vulpea. Am alergat o zi întregă și, când am prins-o, s-a dovedit a fi un câine.

***

Radu se destăinuiește colegilor:

– Bunelul meu poartă cu

GLUME

sine trei perechi de ochelari.

– Pentru ce tocmai atâtea?

– Pentru că tocmai atâtea?

– O pereche e pentru a vedea de aproape, alta, pentru a vedea la distanță.

– Și a treia?

– Cu a treia le caută pe celelalte două.

***

– Cât costă o lecție de france-

ză? îl întreabă mama unui elev pe un profesor francez.

– Cinci euro.

– Nu e prea mult?

– Bine, dar eu sunt francez!

– Cu atât mai mult: înseamnă că n-ați cheltuit nimic ca să învățați această limbă.

***

– Cum se face, lonele, că azi n-ai întârziat la școală? întreabă învățătoarea.

– Păi, s-a defectat troleibuzul și am fost nevoit să vin pe jos.

Poezii pentru cei mici

Iulian FILIP

GHIOCĒII AU VĒNIT

S-au umplut de cântec lin –
Și-au scos capetele-afară
Blânzii ghiociei:

dzin, dzin...

Știu, așa frumoși cum sunt,
Au venit dintr-o poveste.

Iarna-ntreagă toți copiii
I-au visat pe la ferestre.

Hai pe văi și-n codru haideti,
Ghiociei au venit –

Cu-a lor clinchete plâpânde
Tot omătul au topit.

Omagieri

MOȘTENIREA POETULUI E VIE

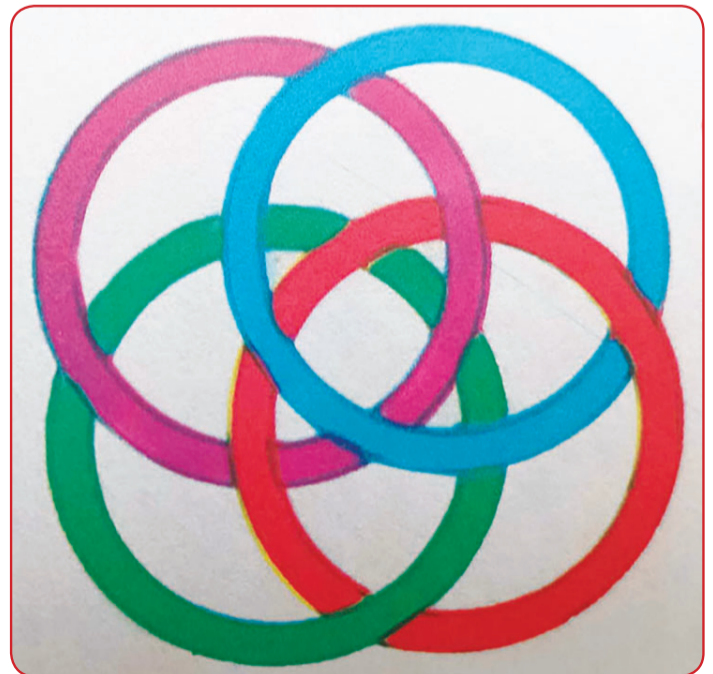
Într-o competiție plină de emoție și creativitate, 21 de elevi din cele patru clase de a treia ale Liceului Teoretic „M. Eminescu” din orașul Căușeni au impresionat juriul prin cunoștințele lor despre opera și viața marelui poet Grigore Vieru. În ajunul zilei de naștere a poetului național, am organizat la Biblioteca raională pentru copii un concurs dedicat creației sale. Cu pasiune și entuziasm, cei mici au recitat poezii celebre de Grigore Vieru, demonstrând,

pe lângă talentul de declamator, înțelegerea profundă a mesajelor transmise de poet. Prin participarea activă și inspirată la concurs ei ne-au convins că moștenirea poetică a lui Grigore Vieru trăiește în continuare, este înțeleasă și apreciată de noua generație. Evenimentul s-a încheiat cu premiarea celor mai buni elevi.

Natalia BALAN, bibliotecar
BPR „I. Ungureanu”,
secția copii

or. Căușeni

EȘTI ISTET?

▪ Găsește inelul care trebuie desfăcut pentru a le elibera pe celelalte. Trimite răspunsul corect la redacție și mergi spre victorie.

Aniversări Valeriu MATEI – 65

Valeriu MATEI s-a născut la 31 martie 1959 în satul Cazangic, raionul Leova. Poet, istoric, scriitor și om politic, a fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Este membru al Academiei de Științe a Moldovei, membru de onoare al Academiei Române, director general al Editurii Academiei Române. Absolvă Școala medie nr. 2 din or. Leova cu medalie de aur, iar ulterior Universitatea de stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, facultatea de istorie, specialitatea etnologie, susținând o teză despre valoarea istorică și etnologică a operei lui Nicolae Milescu Spătarul. Peste ani, este numit directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” de la Chișinău. Scrie piese de teatru, nuvele, eseuri, studii de istorie și etnologie.

Traduceri din poezia franceză, rusă și spaniolă. În diverse limbi au apărut și versurile sale originale.

Critică literară: *O figură emblematică a culturii române – Mihai Cimpoi, Peregrinările și suferințele Spătarului Neculai din Milești* ș.a. studii.

Teatru: *Prologul* (dramă) și: *Vecernie regală. Cărți de poezie: Stâlpul de foc, Somn de lup, Elegiile fului risipitor* ș.a.

Premii și distincții: Premiul *Mihai Eminescu* al Academiei Române, Marele premiu *Nichita Stănescu*, Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova, Ordinul Național *Steaua României* în grad de Comandor, *Ordinul Republicii* ș.a. Este **Cetățean de onoare al municipiilor:** Iași, Ploiești, Vălenii de Munte și al comunei Dumbrăveni, județul Suceava; al municipiilor Soroca, Edineț, al orașului Leova, raionului Sângerei și al comunei Cazangic (Republica Moldova). Numele său îl poartă Biblioteca Publică Raională Leova și Gimnaziul din comuna Dumbrăvița, raionul Sângerei.

TIMPU-ȘI ADUNĂ CLIPELE-NTR-O SALBĂ...

VIAȚA DIN PAGINI

(Actorului Nicolae Jelescu)

Când Dumnezeu ca un copil
schița pe pânză această lume,
în miezul tainicei genune
mii forme sufereau umil

râvnind o grabnică-mpplinire –
prin mâna lui de meșter-faur –
cu miez de foc și nimb de aur
și semnele ascunse-n fire...

Ci el, copilul, desena
mari constelații și flori zvelte,
popoare dacice și celte,
și-un rai ce-n haos atârna.

Și-n ziua a șaptea, dimineată,
când pânza scânteia în toată
splendoarea ei nemăsurată,
El porunci: – Să fie viață

în universul fără margini,
în forme mici și-n forme mari,
printre vâpăi și sub ghețari,
și-n cele scrise-n aste pagini...
să fie viață!

PSALM ÎN ZIUA DE ÎNVIERE

Ființa mea nu lasă nici o umbră-n
lumina Învierii tale, Doamne.
Nimic din viața lăncedă și sumbră

nu-și are astăzi rostul...

Moartea doarme
în lucruri și ființe, istovită
de-atâta orizont înseninat.

Peste coline liniștea-i proptită

în verdele stejarilor...

Înalt
e soarele pe cer și ziua-i plină
de înviere și de floare albă,
apele-și sorb lumina din lumină,
timpu-și adună clipele-ntr-o salbă.

E marea simfonie a iubirii
ce ia în stăpânire tot și toate
și le înalță peste legea firii

în largu-ți de lumini,
Eternitate!

PSALMUL LIVEZII DE CIREȘI

Livada de cireși s-a mutat în ceruri.
A rămas doar colina pustie.
Vara-i sub arșiță, iarna – sub geruri.
Rostu-i tainic nimeni nu-l știe.
Doar în luna lui cireșar, în dimineți,
se aud, din înaltul bolții,
vocile unor cete de băieți
trecute dincolo de meandrele

sortii.
Ei se miră de rodul prea mult
scânteind în oglinzile zării –
cireșe albe și roșii prin frunzișu-n

tumul
conturând o lume-a visării.
În văzduh mai dăinuie aromele
amare,
dar livada de cireși s-a-nălțat

către stele
și-n tăria bolții, în rotiri
tot mai rare,
se destramă vulturii copilăriei
mele...

FRUMOASĂ CA O TRESTIE...

Frumoasă ca o trestie-n lumină,
tu vii și ceasul bate tot mai rar
și timpul se retrage-n minutar
la pasul tău cel sobru de regină.

Frumoasă ca o trestie-n lumină...
Mireasma ta mă-mbată ca un vin
și sărutările-s mai dulci ca mierea,
noaptea destramă-un cer
de stele plin
cu zori ce-n raze-și poartă
scânteierea.

Când trupul tău de flacăra m-atinge
sunt crinul ce își dă aroma lin
și leul ce subjugă și învinge
și-i îmblânzit c-un gest subtil și fin.

Păsări măiestre glasul tău îngână
în dimineața susurând arar,
frumoasă ca o trestie-n lumină
un veac de vis se zbate-n minutar.

PSALMUL LUCRURILOR SIMPLE

Prin semne, figuri, linii, culoare,
ele ne privesc sufletele mereu,
întinerindu-ne orele ca o fragedă
boare
trimisă din ceruri de Dumnezeu.

E-o taină a formelor în care
se-așază
ideile născute în nopți de neliniște –
straturi de lumină, rază cu rază,
se adună în ele ca brazdele-n iniște.

Lucruri – umbre ale ființei eterne –
rădăcini prin care ne ținem de lume
legând clipa ce-n iureș se cerne
de zilele faptelor-nalte și bune.

Dă-le tuturor înțelegerea ultimă
a lucrurilor sacre și simple,
Doamne, și vezi cum timpul
întâmpină
cele predestinate să se-ntâmple.

PSALMUL CUVÂNTULUI

Nimb de la începuturi –
te-am purtat
în zile bune și-n durere cruntă,
ușor ca boarea, dar și frământat
ori șlefuit cu-ndemănare multă.

M-ai ridicat peste abisul clipei
și m-ai purtat sub bolți de cer senin,
și vânt le-ai dat fragilelor aripe
de zboruri să mă-mbăt ca de-un vin.

Prin galaxii de texte cu miez tare
privirea mea s-a desfătat ades
și buzele-au șoptit lângă altare
rugi cu-nțelesul încă neînțeles.

Mă ține treaz, în pas și gând cu zeii
divinu-ți sens, lumina ce te naște;
rostirea-i jertfă – tava Salomeii
rănit te duce către-o zi de Paște.

Dacă te-aș pierde, cugetu-mi
fierbinte
ar îngheța ca floarea-n iarna grea
și n-ar mai fi legat ca înainte
de tot ce-mi este drag, de ram și stea.

Referință

„Dicțiunea clară, impecabilă a ideilor, prospețimea imaginii brodată pe o textură lirică originală, precum și simbolistica și profunzimea mesajului, absolut cuceritoare, ne obligă să-l așezăm pe Valeriu Matei în prima linie a poezilor români din ultima jumătate de secol.”

Daniel Corbu (Iași)

Debut la „F. D.”

MARTIE

Cad nori de ploaie grei
Peste întreg universul.
Mi-aș vrea înapoi ziua de ieri –
În martie mă duce versul.

Chiar de-ar ploua neîncetat,
Oare s-ar spăla de rele pământul?!
Căci unii prea s-au întunecat
Cu sufletul și gândul...

• Desen de Nicoleta Cornea, elevă în clasa a III-a la L.T. „Dante Alighieri”, mun. Chișinău

PACEA

Noaptea albă se face,
Ceru-i tot mai aprins.
Pasărea păcii tace
Și sufletul meu e trist.

De-o vreme încoace,
Lumea mereu vorbește de pace.
Eu de pace nu vreau doar să vorbesc,
Ci să simt pacea cu inima, s-o trăiesc!

DRAGOSTEA

Se arată luna în ferești,
Copiii din liniște se-nfruptă,
Eu știu că tu mă iubești
Și inimile noastre se sărută.

E miez de noapte, mister,
Și-atâta lumină vine din cer.
Dragostea noastră-i ca o vâpaie,
Ce scaldă întreaga odaie.

Tatiana MARTÎNENCO, educatoarea la
Grădinița nr. 160
din s. Dumbrăvioara

mun. Chișinău

PATRIMONIU

Coordonator de pagină: Ion ANTON

Nr. 3 (365)

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

MUZEUL BRÂNCUȘI DIN PARIS

Celebrul sculptor Constantin Brâncuși este românul care a îndrăznit să meargă două mii de kilometri pe jos din România și până în Franța, la Paris. El a fost foarte bine primit în capitala franceză de către artiștii locali, care i-au recunoscut imediat adevărata valoare.

anii 1904 și 1957. Aici veți putea vedea numeroase sculpturi care s-ar încadra perfect în anumite un crâmpii de basm. Atelierul vă pune la dispoziție un crâmpii din viața lui Brâncuși, pe care a trăit-o cu pasiune și entuziasm. Astfel obiectivul turistic este cel în care găsiți numeroase obiecte pe care

● În imagine: Exponate din interiorul Atelierului-muzeu al lui Constantin Brâncuși la Paris

În prezent Atelierul lui Constantin Brâncuși din Paris, situat în Piața Georges Pompidou, a fost transformat în muzeu, pentru ca și generațiile următoare să se poată bucura de succesul unui român în Franța, dar și de operele pe care acesta le-a lucrat cu atâta drag și pasiune. El a trăit în Paris între

sculptorul le-a folosit atunci când a lucrat.

Dacă doriți să vă apropiați mai mult de opera lui Brâncuși, dar și de stilul lui de viață pe care a dus-o la Paris, atunci trebuie neapărat să-i vedeți atelierul. Acesta pare a continua o mică lume pe care artistul a văzut-o ca pe ceva grandios.

POPAS LIRIC

Ion ANTON

ORHEIUL VECHI

Ah, pământul de-aici, străbunul pământ
Istoria noastră o poartă în sân.
De-aceste stânci s-a sfărâmat curajul păgân,
Spada robiei de pietrele-acestea s-a frânt.

Răutul zice: „Multe legende frumoase, îngân
În graiul memoriei mele cel dulce și sfânt...”
Ah, pământul de-aici, străbunul pământ
Istoria noastră o poartă în sân!

File de cronică smulge un vânt
Din mănăstirea săpată în stâncă.
Genealogia neamului e atât de adâncă
Ca rădăcina stejarilor, falnic crescând
Pe pământul de-aici, pe străbunul pământ.

GLOSAR ISTORIC

Dictionar explicativ

(continuare din nr. 7-8 din 22.02.2024)

D

deportare – acțiune repressivă constând în mutarea forțată a unei (unor) persoane sau minorități (popor) spre un loc determinat (exemplu: Deportările în Bărăgan, Deportarea românilor în Uniunea Sovietică, Deportarea germanilor din România în Uniunea Sovietică).

descălecat – termen utilizat de cronicarii medievali referindu-se la fondarea unor state medievale, ca: Țara Românească (Descălecatul Țării Românești), Moldova (Descălecatul Moldovei).

desetină

– impozit în Moldova (vezi și *zeciuială*, *dijmă*).

– unitate de măsură pentru suprafețe egală cu 1,09 hectare.

desovietizare – leșire din raza de influență a URSS.

despot

– conducător cu puteri discreționare (vezi și *dictator*, *tiran*).

– guvernator al unei provincii din Imperiul Bizantin.

despotism – regim politic caracterizat prin putere nelimitată și guvernare arbitrară (vezi și *absolutism*).

despotism luminat – vezi *absolutism luminat*.

destalinizare – doctrină inițiată de Hrușciov prin care sunt eliminate concepțiile, metodele și practicile de guvernare impuse de Stalin.

devălmășie – (în *Evul Mediu*, în *Principatele Române*) formă de proprietate asupra unei părți din hotarul satului.

(Va urma)

Concurs: ISTORIA SCULPTATĂ

UN MONUMENT CU... RĂDĂCINI SECULARE

Într-o ediție din anul trecut a paginii „Patrimoniul”, în cadrul concursului cu genericul „Istoria sculptată”, a fost publicat eseu despre un vechi monument de arhitectură din satul Miclești, raionul Criuleni – conacul construit în anii 1802-1812 de către boierul Andronache Donici. Semnatarul eseului era Maria MARDARI, elevă în clasa a VI-a. Nu zăbavă, am primit un al doilea eseu, de data aceasta semnat de Alexandra MARDARI (să fie sora Mariei?!), elevă în clasa a IV-a, eseu consacrat parcului din această localitate, monument natural de importanță republicană. Am decis să-l includem în concurs.

În satul meu de baștină Miclești, situat la jumătate de cale între Criuleni și Orhei, există un minunat monument de arhitectură peisagistică – Parcul din Miclești. El este vechi de două secole și are o suprafață de 2 ha, fiind luat sub protecția statului.

În primii ani ai secolului al XIX-lea, boierul Andronache Donici construiește un conac la marginea satului și amenajează în fața acestuia un scuar cu plante exotice și copaci, preponderent din familia coniferelor. În stânga și în spatele conacului, boierul dispune sădirea unui parc dendrologic în stil clasic. La ieșirea din conac pe ușa din spate, a fost proiectată o alee

scurtă, care acum servește ca intrare în edificiul folosit, de mai mulți ani, ca școală. Aleea este străjuită de copaci din specia *Pinus negra* și *Acer plantanoides*.

Majoritatea speciilor de plante din parc sunt exotice, unele dintre ele foarte rar întâlnite în zonă. În parc se simt în largul lor veverițele, pupezele și ciocăniturile. Dar, mai cu seamă, în acest parc se simt bine oamenii din partea locului, dar și cei care vin în oșpeție ca vizitatori.

Vă invit cu drag să vizitați parcul nostru!

Alexandra MARDARI,
elevă în clasa a IV-a
Gimnaziul Miclești, r-nul Criuleni

Participă și tu!

ATENȚIE! Vă amintim că este în deplină desfășurare Concursul de eseuri și fotografii „Istoria sculptată” Aveți în localitate un monument istoric, o clădire originală declarată monument de arhitectură etc.? Atunci scrie un eseu, anexează o fotografie și trimite-le la redacție fie în plic, fie în format electronic pe adresa: ionanton950@gmail.com. Poți deveni posesorul unei diplome de laureat și al unui premiu bănesc între 700 și 400 lei. Concursul se va încheia în luna iunie a.c.

Aniversări **Vitalie RĂILEANU – 65**

Vitalie RĂILEANU – poet, critic literar, cercetător științific. S-a născut la 25 martie 1959 în satul Soloneț județul Soroca, într-o familie de intelectuali. A absolvit, în 1986, Facultatea de Litere a Universității de Stat din Republica Moldova. Din 2011 este director al Bibliotecii „Onisifor Ghibu” (Chișinău).
Volume publicate (2009-2023): „Chei pentru labirint” (critică literară), „Nicolae Esinencu. Spectacolul operei literare (exegeze literare)”, „Cerc în labirint” (idei și tendințe literare), „Anatol Ciocanu și senectutea teiului” (exegeze literare), „Professional service”; „Reversul ludic al (dia) criticului”, „Ineditul Eugen Cioclea” (exegeze literare), „File din jurnalul de bord al unui marinar cordiac”, „Salonul nr. 13 cu Poeme anestezice” ș.a. Cărți de versuri: „Imun la naupatie”, „Poeme de pe faleze”, „Străin printre ape” și „Apele Adigei: Jurnal veronez”. În ediția de azi prezentăm o selecție de poezii din opera scriitorului.

ÎN SINCERITATEA TIMPULUI PREZENT

* * *

*Plimbându-se prin Eden,
Chopin asculta Gingășia...
în această noapte
liniștea a fost atât de profundă,
de parcă se repeta clipa trecerii
din mileniul doi în mileniul trei.*

*e liniștea erelor,
când se limpezesc privirile
în care Frederic Chopin așază-n
coloane sonore
sacerdotale spații, pentru liniștea
din Grădina Edenului.*

*această liniște aspațială mi-a absorbit
amăgirile.
Chopin ne-a exilat în Grădina
Edenului,
șoptindu-ne despre limpezimea
gingășiei
din Grădina Raiului...*

* * *

*...nu vreau să rămână
sămânța scrisului meu
în cenușa, aerul
și trupul părăsit al unei biblioteci,
sărutate de buzele focului și ale
cuvântului,
sau ale văzduhului
lutului alb...*

*aici, în sinceritatea timpului prezent,
se va naște splendoarea
verdelui ochilor tăi,
dulce ca lumina,
sfântă ca lumina...*

FOOD DE LEVANT

O, Levant, levant ferice!

*Floare-a lumilor,
Val verde cu licori de pietre rare...*

*Posibil, Mircea Cărtărescu a
avut și surse culinare de inspirație,
scrind epopea intertextualistă...*

*Tu nu vei cunoaște această
Floare-a lumilor,
fiind cu un ochi închis în trecut,
fără să identifiți prezentul...*

*O, Levant, Levant ferice!
Floare-a lumilor,
Val verde cu licori de pietre rare...
Le vent nous portera...*

* * *

*Astăzi îți voi dărui iriși,
aceste flori răsărite din rădăcini
rizomice*

*și cu frunze lanceolate
aranjate într-un evantai bazal.*

*Aceste flori,
violet-albastre,
nu vor concura cu verdele
ochilor tăi.*

*Colorul ființei
și făpturii tale.*

*Sunt flori
pentru tine.*

Este o alegere ce-mi aparține

*Ai grijă,
te rog,
să devină decorul zilelor
ce vin...*

PÂNĂ SPRE ZORI

(Bunului meu prieten Gicu Chiriță)

*...Luna-i paște drumul și roua
ochilor blânzi,
poposind adesea nedumerită
în odaia sa,
unde scrie și citește,
texte calde, bonome pentru toți.
Luna, învelită în petale albe de flori
de măr,
adesea adoarme pe brațele lui până
spre zori, până dimineața,
când Bunul meu Prieten
devine iarăși
Homo Humanus.*

*O să-l iau pe acest om cu mine,
între malurile fără râuri ale
Timpului Prezent,
să rămână și-n inima mea!...*

SCRITORUL OBOSIT

(Lui Nicolae Esinencu)

*I-am văzut chiar astăzi...
pășea încet atent
cu mâinile în buzunare
mergea pe strada cu platani
înmuguriți
care îl mai ține minte
ca pe un fidel scriitor-trecător
matinal
ce măsură tăcerea dimineții...*

*probabil că el și-a adunat toate
poemele
în pumnii strânși
tăinuindu-le în buzunare
și le plimbă pe această stradă
cu platani înmuguriți*

*un detaliu suprarealist
care însoțește doar un deosebit
scriitor
în singurătatea amintirilor
sale el*

*scriitorul obosit
era acompaniat de urcarea la cer
de dor de dor
de strigăt
de cuvinte
de frângia la cer
de borcane cu aer
de vițe de vie
de bătrânețe
de epitaful...*

*m-a tulburat cu desăvârșire
scriitorul obosit
care-și plimbă poemele
pe străzile ce l-au știut...*

*scriitorul admirabil
era obosit
de noi
de griji
de oamenii urâți...*

DIMINEAȚA CIREȘULUI ÎNFLORIT

*Te voi invita în acest anotimp
al nostru,
prin livezile pline cu flori de cireș,
care au vârsta săruturilor.*

*E atât de frumos să privești floarea
de cireș înflorită,
când ierburile sunt verzi
și fragezi, și lungi încă
mușchii picioarelor.*

*Probabil că e foarte ușor
să umbli desculț prin petale albe
de cireși,
să simți cum se scutură căldura
și frigul
din care am venit, spre care
vom merge,
dar mai avem timp de-ajuns,
sau putere destulă,
să-l facem poem într-o antologie.*

*Aceste dorințe cu cireși înfloriți
vor merge cu noi
până în anotimpul culesului cireșelor
coapte,
trebuie numai să le știm a culege,
cireșele,
să învățăm să le semănăm sâmburii
iarăși și iarăși
acolo unde le stă bine,
pretutindeni, pe unde am pășit...*

VIAȚA MEA-I ACEASTĂ ZBUCIUMATĂ MARE

*viața mea-i această zbuciumată mare
cu cerul-ntors pe dos
pe care o străbat corăbii solitare
unde doar noaptea se sărută
cu stelele...*

*viața aceasta-i creată din fulgere
și tunet
cu gust sălciiu de scorușă
când o percepi, când o muști,
o înghiți...
...vei simți că timpul nu are odihnă
ca velastraiul zburătorului mare.*

*e veșnică?
mă întrebi?
nu știu...*

● Dimineața cireșului înflorit

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

Nr. 3 171)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

în domeniul
Drepturilor Omului
Premiul O.N.U.
2010

SUNT EUROPEAN

În cadrul Săptămânii Europene, elevii de la Liceul Teoretic „Mihail Stratulat” din s. Boșcana, r-nul Criuleni, și-au îmbogățit cunoștințele privind principiile și valorile Uniunii Europene, au aflat despre prioritățile integrării țării noastre în această comunitate de state independente. În toate clasele s-au desfășurat activități extrașcolare interesante cu genericul „Moldova europeană”.

De exemplu, adolescenții din

• Responsabili, activi, perseverenți

• UE în viziunea clasei a IV-a

clasa a X-a „U” au discutat despre viitorul lor. Își văd ziua de mâine într-o Moldovă europeană, de asemenea cunosc care sunt statele membre ale Uniunii Europene și istoriile de succes ale acestora. Ei au adus argumente privind oportunitățile republicii noastre în aderarea la UE, au discutat despre valorile fundamentale care stau la baza unei societăți europene și care sunt drepturile și obligațiile cetățenilor. Și-au trasat și sarcinile de bază: „Sunt european, deci sunt responsabil, activ, perseverent!”

Dreptul la familie

CASA NOASTRĂ-I FERICITĂ

Mă iubește mama
Și blânda bunică.
Mă adoră tăticul,
Dar cine-i mai bun ca bunicul?

Surioara, frumoșică,
Îmi zâmbește ca o zână mică.

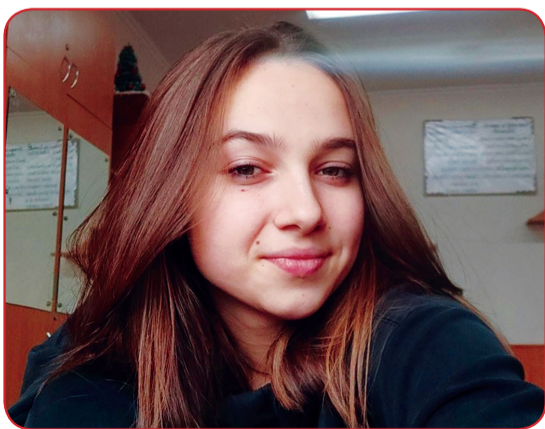
Delia VALAC, elevă în clasa a IV-a „A” la Liceul Teoretic „Orizont”, sect. Buiucani mun. Chișinău

Unchiul și mătușa cu vorba duiosă
Îmi fac viața luminoasă.

Fericită-i a noastră casă,
Am o familie aleasă!

PARABOLĂ

REGATUL LIBERTĂȚII

Într-un regat îndepărtat, toate animalele trăiau sub stăpânirea unui vultur autoritar, care dicta regulile și restrângea libertățile. Animalele se simțeau prizoniere în propriul lor regat. Și iată că un grup de păsări curajoase a decis să schimbe această situație.

O bufniță înțeleaptă a adunat animalele, pentru a pune la cale un plan de eliberare. Cu priceperea și ajutorul celor mai îndrăzneți, au găsit un loc sigur, ascuns în

adâncurile pădurii, unde păsările și animalele să poată trăi libere. Acest loc a devenit un simbol al libertății, căci fiecare își putea exprima adevărata esență și talentele sale.

Cu timpul, vestea despre acest sanctuar al libertății s-a răspândit în întregul regat. Tot mai multe viețuitoare au început să se alăture, construind împreună o comunitate puternică. Vulturul autoritar a încercat să reprime această mișcare, dar libertatea prinsese deja rădăcini în inimile animalelor.

În cele din urmă, vulturul, fiind înfruntat de întreaga comunitate, a fost convins să renunțe la controlul excesiv. Regatul a devenit un loc în care fiecare creatură își trăia viața în pace și armonie.

Morala parabolei: Chiar și în fața celei mai puternice dictaturi, comunitatea și dorința de libertate pot birui și pot crea un mediu în care fiecare individ să prospere.

Emilia CRISTEA, elevă în clasa a VIII-a „E” la Liceul Teoretic „Ginta Latină” mun. Chișinău

ABC-ul drepturilor tale

LA CE VÂRSTĂ COPIII POT FI PEDEPSIȚI?

- Copiii până la 14 ani nu sunt trași la răspundere. Însă părinții sau îngrijitorii pot fi obligați să repare daunele.
- Tinerii între 14 și 16 ani pot fi trași la răspundere pentru anumite infracțiuni (de exemplu: lovituri/bătăi, omor intenționat, banditism).
- Tinerii care au împlinit 16 ani pot fi trași la răspundere inclusiv pentru infracțiuni ușoare (furt, răpirea mijlocului de transport) și unele contravenții.

SĂ FIM EMPATICI

Elevii de la Liceul Teoretic „Olimp” din Sângerei și-au unit forțele pentru a elimina violența din mediul școlar. Ne-am propus să creăm o ambianță sigură și pozitivă, în care fiecare elev să se simtă respectat și protejat. Ziua Internațională a Nonviolenței în Școală a avut un efect pozitiv asupra comportamentului elevilor.

Împreună cu elevii din clasele a IX-a, am desfășurat un șir de lecții interactive și diverse activități informative, în special, pentru copiii din ciclul primar. Aceștia au fost interesați de subiectele discutate și de tot ce le-am prezentat. Le-am explicat că oamenii pot deveni violenți atunci când sunt speriați de cuvintele sau faptele unei persoane sau când aceasta le provoacă durere și suferință. De asemenea, atunci când sunt amenințați că vor fi loviți sau li se va face vreun rău. Am analizat situațiile nedorite care apar între elevi și am căutat soluții pentru a le preveni.

Suntem siguri că echipa de voluntari „LINIA

ROȘIE”, din care fac parte Adelina BALTAG, Cristina VRABIE, Iuliana CRIHAN, Galina PAPUC, poate aduce schimbarea.

Este important să încurajăm comunicarea sinceră între elevi, cadre didactice, părinți și prieteni, pentru a găsi împreună rezolvarea eficientă a problemelor ce apar. Respectiv, grupul nostru va oferi suportul necesar. Deci, să ne unim forțele, să construim un mediu școlar în care elevii să-și poată folosi potențialul la maximum.

Să fim empatici, toleranți și respectuoși – asta ne-o dorim!

Liliana SPÂNU,
psiholog școlar la Liceul
Teoretic „Olimp”

or. Sângerei

Dreptul meu la educație

Concursul cu acest generic continuă. Participă și tu și câștigă un premiu valoros! Adresa de e-mail: contact@floriedalbe.md

AI CARTE, AI PARTE

Unul dintre cele mai importante drepturi ale unui copil este dreptul la educație. În țara noastră învățământul primordial este gratuit. La școală căpătăm cunoștințe vaste, ne dezvoltăm multilateral, învățăm cum să trecem peste toate obstacolele vieții, cum să nu fim influențați în mod negativ.

Eu consider că învățăm nu doar din manuale, dar și din cărțile pe care le citim. Interesul pentru lectură se cultivă de la o vârstă fragedă, de pe când mama sau tata ne citesc din cărțile cu povești. Eu trăiesc într-un mediu familial care încurajează învățarea și mă dezvolt armonios. Știu că implicarea părinților în educația mea are un efect semnificativ asupra viitorului ce mă așteaptă. De aceea sunt o elevă silitoare, disciplinată și dornică de cunoștințe.

Eu învăț, învață și tu! O vorbă înțeleaptă spune: „Ai carte, ai parte!”

Vanessa BOTNARU, elevă în clasa a III-a s. Frumoasa, r-nul Călărași

AVE TERRA!

Nr. 3 (353)

Pagină de cultură și educație ecologică

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

LUNA PĂDURII

SALVĂM PLĂMÂNII PĂMÂNTULUI

În perioada 15 martie-15 aprilie, la nivel global, este marcată LUNA PADURII, pentru a evidenția rolul și importanța bogăției forestiere în menținerea armoniei și a echilibrului pe pământ. Tot în această lună dedicată pădurilor de pretutindeni, pe data de 21 martie am sărbătorit și Ziua internațională a pădurilor.

Adunarea Generală a Națiunilor Unite (ONU) a decis alegerea acestei zile pentru a sărbători pădurile de pretutindeni în vederea creșterii gradului de conștientizare a omului asupra gestionării, conservării și dezvoltării durabile a tuturor habitatelor forestiere. Cunoscut la început ca „Sărbătoare a sădirii arborelui”, evenimentul își are începutul în Statele Unite ale Americii. Inițiat în 1872, acesta a debutat cu o acțiune de mobilizare a populației pentru plantarea de arbori în locurile cele mai afectate de despăduririle apărute ca efect al luptei pentru colonizarea Vestului american.

Dacă ne întrebăm „de ce sunt importante pădurile?”, atunci putem spune că toate elementele unei

păduri sunt interconectate. Pădurea contribuie la bunăstarea fizică și spirituală a omului prin: producerea de oxigen; purificarea și retenția apei; protecția împotriva inundațiilor, a eroziunii și a alunecărilor de teren; susținerea și protejarea biodiversității; producția de lemn, fibre, biomasă etc. Conform datelor statistice, aproximativ 1,6 miliarde de oameni depind direct de sistemul forestier în vederea hranei, adăpostului, energiei, medicamentelor și veniturilor. La nivel global se pierd 10 milioane de hectare de pădure în fiecare an, aproximativ cât este suprafața Islandei. Din cauza tăierilor efectuate de om și a unor calamități naturale, cum sunt furtunile puternice, dar mai ales, in-

cendiile, suprafețe întinse de păduri au fost distruse. Ca rezultat, au dispărut multe specii de plante și animale care populează pădurile etc.

În toată lumea autoritățile îndeamnă populația să se implice în acțiuni de înverzire a țării. Recent, Ministerul Mediului din Republica Moldova, împreună cu Agenția „Moldsilva” au dat startul Campaniei naționale de înverzire a plaiului cu genericul „Plantează-ți viitorul!”. Pe 18 martie, în toată țara s-au desfășurat ample activități de plantare a arborilor. „Suntem convinși că doar prin efort comun vom putea mări semnificativ suprafața pădurilor din Republica Moldova și vom crea un mediu de viață sănătos pentru generațiile următoare. Împreună putem avea grijă de plămâni verzi ai planetei!”, anunță Ministerul Mediului.

Vă îndemnăm, dragi prieteni, să vă alăturați acțiunilor de plantare în apropierea locului de trai. Protejați pădurea, nu rupeți florile sau arborii, nu deranjați animalele și nu faceți focul pentru a nu provoca incendii. Folosiți pădurea ca loc de studiu și relaxare.

Așteptăm relatările voastre despre participarea gimnaziului, a liceului la acțiunile de înverzire a localității și de protejare a mediului pe adresa de e-mail a redacției: contact@floriledalbe.md

Cor. „F.D.”

ANIMALE „CIUDATE”

Mulți cred că animalele sunt superficiale, incapabile de iubire și de sentimente specifice, aparent, doar oamenilor. Aflați o poveste extrem de emoționantă care ne-a arătat că necuvântătoarele pot simți și chiar iubi mai profund decât unii dintre noi!

Bufnița Gandolf depunea ouă în fiecare an, în așteptarea urmașilor care niciodată nu mai veneau... Într-o zi, ei i s-a dat un ou de găscă din care, ulterior, a ieșit un pușor. Aceasta l-a îngrijit și l-a crescut mare, cu toate că bufnițele omoară puii de păsări care diferă de ele ca aspect și ca miros.

File din „Cartea Roșie” a R. Moldova

COCOSTÂRCUL NEGRU (Ciconia nigra)

Este o specie critic periclitată, amenințată cu dispariția. Odinioară putea fi întâlnită în luncile Prutului și ale Nistrului. De curând, au fost semnalate cuiburi în pădurea de la Balatina (r-nul Glodeni) și în gospodăria silvică Hânțești. Populează aproape toată zona silvică a Europei, Munții Caucaz, Asia Centrală și Kazahstanul. În perioada reproducerii poate fi văzut în apropierea mlaștinilor, marurilor deschise ale râurilor, luncilor umede și pe fâșiile de nisip sau pietriș ale râurilor. Până în 1950, cuibăreau câteva perechi de cocostârci în preajma comunei Cioburciu, r-nul Tighina. În 1976, o pereche de berze negre a fost observată în vecinătatea satului Pânășești, r-nul Strășeni.

Factorii limitativi sunt tăierea zăvoaielor și valorificarea sectoarelor de pădure, deranjarea păsărilor, braconajul și distrugerea cuiburilor.

Este o pasăre foarte prudentă, distantă. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de trei

ani. Este monogamă, perechile sunt constante. Nu formează colonii. Numărul ouălor depuse variază între 2 și 5, incubția durează 32-38 de zile. Se reproduce în menajerii. Este inclus în Anexa Convenției privind comerțul internațional cu faună și floră pe cale de dispariție, fiind ocrotit conform legislației în cadrul rezervațiilor științifice „Codru”, „Plaiul Fagulii”, „Pădurea Domnească” și „Prutul de Jos”. Măsurile de protecție prevăd evidența locurilor de cuibărire și protecția arborilor cu cuiburi.

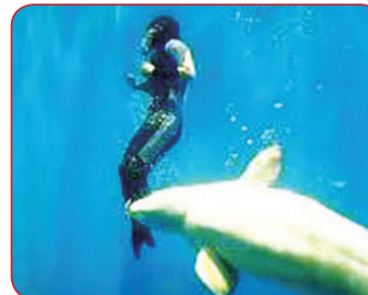
Desenăm natura

„Vine, vine primăvara!” Desen de Patricia BALAN, elevă în clasa a III-a „D” la Liceul Teoretic „D. Alighieri” din mun. Chișinău

Curiozități

Beluga Mila 1-a împins pe un bărbat care participa la o competiție de scufundări și căruia i-au înțepenit picioarele în timp ce se afla în adâncuri. Astfel, Mila i-a salvat viața.

Supraviețuire

Labradorul Retriever Lisha a hrănit cu lapte peste 30 de pui orfani, din mai multe specii. Apoi, a continuat să îngrijească puii, învățându-i să supraviețuiască.

UNIVERS CULTURAL

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Nr. 3 (75)

Între vis și pasiune

O VIITOARE MUZICIANĂ

Ana-Maria Zmurcilă, elevă în clasa a IV-a „A” la Liceul Teoretic „Principesa Natalia Dadiani”, este o fetiță ca multe altele: veselă, optimistă și dornică de carte.

Când avea șapte anișori, părinții au auzit-o cântând atât de frumos, încât au decis să o înscrie la Școala de Muzică „Maria Bieșu”. Conform programei, urma să studieze pianul. La prima lecție de probă, însă, a aflat că trebuia să învețe a cânta și la acordeon.

„La început, mi-a fost cam

greu, mă simțeam nesigură, încordată, mai ales când aveam lecții la acordeon. În anul doi, după multe exersări, eram deja mai sigură. Primul examen la acordeon l-am susținut cu mare frică, dar am luat o notă bună”, spune Ana-Maria.

În scurt timp, ea a început să participe la concursuri de specialitate. Chiar dacă avea mari emoții, putea să se concentreze și să interpreteze piesele așa cum o învățau doamnele profesoare. Efortul ei a dat roade. Părinții au fost mândri. Și dna Inga Ursache, diriginta, este mulțumită de Ana-Maria, care dă dovadă de multă seriozitate când e vorba de a frecventa repetițiile. Orice copil care studiază muzica știe că, uneori, trebuie să facă și niște sacrificii de dragul pasiunii sale. Când picii aleargă pe afară, sar coarda sau bat mingea, el trebuie să dedice exersării ore în șir. Ana-Maria

e conștientă de aceasta, nu crede că-și pierde copilăria, doar că își organizează timpul mai eficient, bucurându-se și ea de joacă.

Ea știe ce-și dorește cu adevărat și înfruntă, zâmbind, greutățile.

Poate nu are prea mulți prieteni, însă le este fidelă și mereu îi ajută la nevoie.

„Ana-Maria e prietenoasă și harnică”, zice colega ei de clasă, Nicoleta Znacovan. Sandu Zolotco, un alt coleg, o descrie ca pe o fată amuzantă și sprintenă.

Anei-Maria îi place să experimenteze, încercând să interpreteze piese dificile, îndeosebi la pian, instrumentul ei preferat. Faptul că este ambițioasă și depune efort pentru a obține ceea ce își dorește îi va ușura munca pe viitor.

Urmează noi festivaluri și concerte pentru mica artistă. Ea speră că va avea ocazia să cânte pe scene mari și să cunoască artiști renumiți.

Renata CUPCEA

În pași de dans

„UN ZÂMBET MÂNGÂIE UN SUFLET”

Denisa Volentir, elevă în clasa a IX-a la Gimnaziul „Alexandru Lupașcu” din satul Volovița, raionul Soroca, e pasionată de dansurile populare. Pe când avea opt ani, s-a anunțat că se vor face lecții în satul ei. Astfel Denisa și-a încercat puterile, dansul devenind un hobby în care adolescența s-a regăsit.

Pe scenă se simte liberă, fără frică de nereușită. Are încă emoții în timpul concertelor, dar, când aude muzica și începe a dansa, uită de toate. Foarte mult o motivează coreograful ei, domnul Victor Todiraș, un exemplu pentru Denisa. Mereu a încurajat-o și, văzându-i capacitățile, i-a propus să danseze și la evenimente din sat. După prima sa experiență adolescența a decis că trebuie să își formeze o echipă. I-a invitat pe Dumitru Focșa, Vlada Neamțu și Ivan Corovlean.

Ca orice echipă, au avut dificultăți, dar le-au depășit prin susținere reciprocă... Vara trecută au dansat la zece nunți. În programul lor dansatorii au zece dansuri, dintre care patru sunt în perechi. În calitate de artiști au simțit mare bucurie și onoare să cunoască interpreți cunoscuți din țara noastră: Zinaida

Julea, Mariana Mihăilă, Ionel Istrati, Anatol Mârzenco și alții.

Orice eveniment la care participă Denisa este foarte important pentru ea, deoarece această pasiune vine din suflet, iar sentimentele de nedescris pe care le are când e pe scenă îi oferă energie pozitivă și satisfacție.

– Cel mai important pentru un dansator este să danseze cu inima și să iubească muzica. Atunci publicul va răspunde cu iubire și încântare. Niciodată nu uit să le zâmbesc tuturor invitaților, pentru că un zâmbet mângâie un suflet, adaugă tânăra.

Sfatul ei pentru tinerii începători este să nu renunțe, oricât de greu ar fi drumul pe care îl au de parcurs. Deoarece pentru a obține succese e nevoie de multă dăruire. Indiferent de calea pe care o va alege în viață, dansul popular va rămâne hobbyul său preferat, pentru că o reprezintă ca personalitate.

Promovarea lecturii

O POIENIȚĂ DE AMINTIRI LA BIBLIOTECĂ

Ședința din februarie a Clubului de lectură „Lumina lecturii” de la Biblioteca pentru copii din orașul Drochia a inaugurat un eveniment însemnat pentru viața culturală a localității – „Săptămâna de promovare a lecturii și cărții pentru copii”.

Astfel și-au dat întâlnire elevii din clasele a III-a „A” și a III-a „B” de la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare” (învățătoare, doamnele Rodica Golban și Olesca Popovici) cu elevii din clasa a III-a „D” de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” (învățătoare, doamna Carolina Crimincean). A fost organizată o serată de lectură în baza creației și cu prezența scriitoarei Ada Zaporozjan. Bibliotecarele au recitat cu mult suflet din poeziile autoarei, exemplu preluat imediat și de copiii de la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”, care apoi au prezentat și „Colinduța”, semnată de scriitoarea lor îndrăgită. La rândul lor, cei de la Liceul Teoretic „M. Eminescu” și-au expus impresiile de lecturi ale cărților „Trăistuța făcătoare de minuni”, „Mi-e dor de bunicuța”, „Prin bunătate spre dănuire”, „Ciupercuța – balerina”, „Vocale – portocale”, „Zdrențurică” și altele. Această întâlnire de neuitat am asemănat-o cu o poieniță de amintiri și ghiduşii ale copiilor, maturilor, publicul fiind deopotrivă impresionat și amuzat de povestirile ce se adunau, după cum am înțeles, în „trăistuța fermecată” a scriitoarei. Probabil, cândva, în copilărie, a fost la fel de neastâmpărată și dornică de carte ca și cititorii ei de azi.

A urmat clipa minunată a autografelor... Copiii i-au mulțumit doamnei Ada Zaporozjan pentru truda sa de scriitor, dându-i un set de desene realizate după textele sale. Discipolii Școlii de Arte Plastice raionale au prezentat portretul sărbătoritei, fapt care a surprins-o plăcut și au emoționat-o nespus.

Ne-am bucurat cu toții de roadele lecturii, de activitatea literară ce i-a unit pe copiii de la cele trei instituții de învățământ în cadrul unui parteneriat cu Biblioteca și cu doamna Ada Zaporozjan, a cărei creație de poezie, povești, povestiri, cântece mereu îi va încânta pe copii.

Nina BEJAN, bibliotecară la Biblioteca raională pentru copii or. Drochia

Salonul de Artă

EXPOZIȚIE DE COLAJE

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Institutul Polonez din București, a organizat recent o nouă ședință a Salonului de Artă, în cadrul căreia a fost vernisată expoziția de colaje cu genericul „Unora le place poezia”. Au fost prezentate lucrări ale elevilor din clasa a VIII-a de la Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”, ghidați de profesorii și artiștii plastici Anatolie Gherasimov și Iana Proka. Sursa: moldpres.md

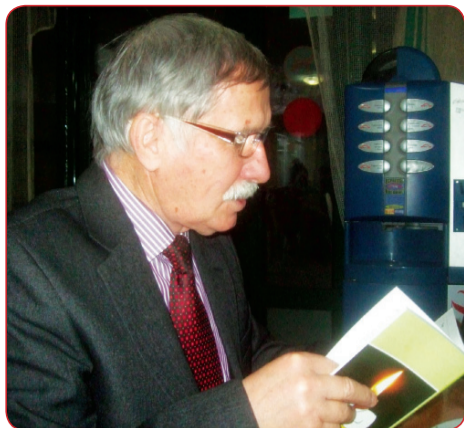

Katarzyna Zalaszevska, reprezentantă a Institutului Polonez din București și coordonatoarea proiectului, a menționat că, în 2023, s-au împlinit 100 de ani de la nașterea scriitoarei Wislawa Szymborska.

„În afară de faptul că ea scria poezii, avea un hobby – făcea colaje. În primul rând, sub formă de cărți poștale pentru prieteni. Se uita prin reviste, prin ziare și ceea ce găsea interesant tăia cu gând că poate va avea nevoie de asta. Și atunci mi-am zis să unim cumva poezia și arta și să invităm la un mic atelier de colaj liceeni din București și Chișinău. Am organizat două ateliere la Chișinău și București și copiii au arătat că au ceva de spus despre poezie și artă. Expoziția conține peste 30 de lucrări în tehnica colajului în artele vizuale, care este un mod nou de exprimare a viziunii tinerilor artiști asupra poeziei Wislawa Szymborska. La fel, au fost expuse și lucrări realizate de elevii de la Școala de Arte din București”, a precizat Katarzyna Zalaszevska.

În debutul manifestării, directorul BNRM, Elena Pintilei, a spus că acest proiect este interdisciplinar – ține de poezie și pictură, iar liceenii au creat niște punți între cultura poloneză și cea din R. Moldova.

Povestiri de seama voastră

Constantin
BÂRCĂ

Ea se numește Clăpi, el – Codi. Așa a fost să fie botezați: ea – de fiica lu’ Stăpănu – Deli, fată frumoasă, dar nu prea cuminte... și el – de Romi, mezinul, un alintat „al lu’ Mami“, mereu pus pe năzdrăvănii, ahtiat de țigări, băutura și plimbări cu limuzina lu’ Stăpănu, până a băgat-o în gard, iar pe Mami – în boli.

Clăpi, de fapt, e Clăpăuga, deoarece are urechi mari, clăpăuge, iar Codi este Codi, pentru că s-a născut cu o coadă... cât două zile de post, zău! Și azi o mai are, drept că e cam roasă, năpârlită, dar cu care poate că se și mândrește, încolăcit, sub gard, ferit cu coadă cu tot.

De fapt, nici odraslele lu’ Stăpănu, Deli și Romi, nu sunt cu nume din născare, ci tot cu porecle, numele adevărate așa și nemaifiind rostite vreodată. Mai bine-zis, au fost pe undeva niște nume, dar de mai anțărț, după înălțarea la cele veșnice a lu’ Stăpănu și a lu’ Mami, nici Deli, nici Romi nu au mai dorit să locuiască aici. Au dispărut cu tot cu nume de botez și porecle: au vândut casa, acareturile și au plecat în lumea largă – ori că în Rusia, unde e frig, ori că în Africa, unde e cald. Unde anume, nici Clăpi, nici Codi nu știu, pentru că ei nu au ce vinde și unde pleca și au rămas în așteptarea unui alt Stăpănu, care, iată, nu vine. Așa că își duc zilele cum și cu ce pot, de la o coajă de pâine, aruncată de vecinul din stânga, moș Erofei, până la boțul de mămăligă, oase și alte resturi de mâncare, aduse de baba Ileana, de peste drum. Mai beau apă de ploaie din covata de sub perete, se mai întind la soare, mai cască și... ziua trece, viața curge, ce să-i faci?

Alta-i problema, de fapt, dacă a venit vorba: plictisul! Cu el nu știu cum să se împace. Atunci, când erau țăncani, cum-părați și aduși în casă, Deli îi pupa, îi drăgostea, îi înfășa ca pe niște bebeluși, le dădea prăjituri, chiar și ciocolată; Romi îi trăgea de urechi, de coadă, îi pișca, îi trântea pe iarbă, îi purta în sân, cu limuzina, pe la discotecă și întâlniri cu fetele și băieții din gașcă..., acasă alte șotii făcând cu ei, încât câinii își doreau mai bine să moară, decât să ducă un așa trai.

Nici Stăpănu nu era mai breaz, uneori. Ieșea în prag, bunăoară, cobora scările, înjurând și scâpărând, tunând și fulgerând, încât biata de Clăpi sărea ca friptă și o tinea cât colo; Codi, mai cătinel, lua două-trei boturi de pantof în coastă, schelălăia, se ascundea sub gard, unde își lingea nășăditurile și se ogoia. Mami, în schimb, în lipsa lu’ Stăpănu și a progeniturilor, îi chema în casă, la bucătărie, lua tigiă cu friptură de pe aragaz, o pune jos și-i îndemna:

– Hai, javre, înfruptați-vă și voi...

Zile de neuitat! Drept că și Mami – parcă din senin! – tăbăra cu mătura și înjurături asupra lor, nici că-și imaginau cum să scape.

Așa a fost până mai anțărț. Acum însă... – plictis, chinuitor de urât și trist. Din jucării vii s-au transformat în târături, zău! că nici să iasă pe sub poartă, nici să latre nu au chef.

– Ce facem, dragă? întrebă, căscând, Clăpi pe Codi.

– Ce facem? Ne tolănim, ne întindem, dormim... Ce altceva să facem? întrebă, la rândul său, Codi.

– Adică murim?

Codi o privi mirat:

– De ce... murim?

– De plictis, omule!...

Auzind cuvântul de la urmă, Codi tresări, se ridică în picioare, prinse a mătura pământul cu coada.

– Plictis, zici... Atunci să știi că am o idee...

– Care?

– Cu... omul...

– Cu... cu cine?

– Cu omul, zic. Să ne luăm și noi unul, de companie.

– Om? De unde?

– De oriunde! Nu vezi câți umblă fără rost, turmentați, înstrăinați, înrăiți, dezbrăcați, murdari, flămânzi... mai răi ca javrele de noi?

– Și... mai departe... ce facem cu el, cu omul?

– Îl luăm... fie că în culcușul tău, sub șopru, fie că sub gard, în al meu... Loc este!

– Este, dar pe noi, când Stăpănu ne-a adus pentru distracția și plăcerea odraslelor sale, cățeluși fiind, unde ne-a ținut? Îți amintești?

– Cum să nu? Pe mine m-a luat fata, în odaia ei. Mă hrănea cu biscuiți, îmi lega funde, mă împopoțona în fel de fel de hăinuțe, mă încălța în ciorăpei, săndăluțe...

– Pe mine puștiul m-a luat. Ehe, ce de-a jucării mai avea, dar, plictisindu-se, le arunca în capul meu, canală!...

– Ș-acu tu, cu ideea...

– Da, pentru că de urât, într-adevăr, mori. De aia spun să luăm și noi un pui... de om.

– Un fel de Mowgli?

– Cam așa ceva. Drept că fiarele junglei se comportau cu el civilizată, nu ca ăștia, în două picioare, cu cercel în nară și telefon la ureche, adică ai noștri.

– Să ne fie de companie?

– Da, ca să nu murim de plictis.

– N-ar fi rău! Dar... de unde să luăm puiul ăsta de om?

– Păi, chiar ieri am văzut unul, la gunoi.

– La... gunoi?

– Da, aruncat de o domniță. Hai să-ți arăt!...

Strecurându-se pe sub poartă, au alergat până la gunoiște. Puiul de om era acolo, scâncea, abia-abia auzit. În scutece, aruncat într-un toberon răsturnat, murdar, flămând și speriat, dar... viu.

Clăpi și Codi l-au târat până acasă, l-au hrănit cu ce au putut, l-au lins pe față, pe mâini, l-au uscat la soare.

Puiul de om a adormit, iar când și-a revenit, a prins a gănguri:

– Gi-gi... gu-gu...

– Ce drăguț e! sări în patru labe Clăpi.

– Ia te uită, zâmbeste! se bucură și Codi.

– Da. Ce nume să-i dăm?

– Nu știu. E om...

– Om, aha! Să-i spunem... Omi? Ce zici?

– Foarte bine! Frumos! Omi, tiu-tiu-tiu!...

– Hai să ne jucăm cu el.

– Cum?

– Păi, cu noi, oamenii, cum se jucau? Să-l tragem de coadă...

– He! Nu vezi că Omi n-are coadă?

– Atunci... de urechi, de păr, de picioare... Să-i turnăm zoi pe cap, să-i legăm tinichele de... și de gât...

Codi se zburli, simți cum îl cuprinde tremuriciul. Nu-i răspunse, ci doar mârâi înfundat. Nu-și putea imagina, nici nu voia să-și imagineze prin ce a trecut, ce fel de „joacă“ a avut el, mai ales în ultimii ani, cu Deli, cu Romi, ba chiar și cu Stăpănu, cu Mami. Minge de fotbal făceau din el, cârpa de șters pe jos... Aruncat afară, mai totdeauna hămesit de foame și sete, înjurat, fugărit... Nimeni nu-l mai lua în seamă, nu-l chema drăgăstos, ca pe timpurile când pentru prima dată a fost luat în brațe, purtat pe sus, spălat cu șampon, suflat, uscat, pupat... ospătat din palmă... Ehe!... Dar mai apoi unde și ce să ajungă? Haimana?

Clăpi, văzându-și amicul îngândurat, îl privi îndelung, se aprofunda și ea în amintiri: „Să ne jucăm cu ăst Omi? Cum? Ca Deli, Romi, Stăpănu, Mami? Doamne!... Apoi,

ca și dânșii, dacă ne vom plictisi, ce să facem? Să-l aruncăm la gunoi? Parcă se poate?...” Mai privi o dată la Codi, la puiul de om, la soare. Codi tot dus pe gânduri sta. Omi mișca iute din piciorușe, gângurea vesel, sătul și împăcat, bucurându-se, ca și Clăpi, ca și Codi, de ziua frumoasă, de trilul păsărilor și de soarele blând.

– Măi, se adresă ea lui Codi, împungându-l cu botul. Ce facem?

Codi nu-și lua ochii de la Omi:

– Cu el?

– Da, cu ăsta.

– Păi, mă gândesc și eu...

– La joacă, distracție?

– Ei, ai spus-o! Ne jucăm, ne distrăm, până ne plictisim, apoi... să-l dăm afară, ca pe un câine? Pune-te în pielea lui... Cum te-ai simți?

– Mdaaa...

– Asta-i! Noi doar nu suntem... oameni!

– Ș-atunci ce facem?

– Îl ducem înapoi, de unde l-am luat.

– Doamne ferește!... Mai bine murim alături de el.

– Poate să-l dăm babei de peste drum sau moșului de peste gard? Las’ ei să hotărăască. E de al lor, nu?

Clăpi se învioră, îi plăcu noua idee. Se apropie de Codi, lătră de bucurie, îl pupă pe bot:

– Coo... di!...

MUGURĂȘI

A NEAMULUI
FLOARE

(acrostih)

*E lumina din lumea cunoștințelor,
Muntele valorilor, limba Țării, intactă,
Inimă plină de dragoste adevărată,
Nimeni altul decât Luceafărul creator.
Eminescu, poet al iubirii, nesecat izvor.
Singularul călător printre stele gânditoare,
Cale Lactee mereu strălucitoare,
Unicul – Eminescu, a Neamului floare!*

Eugenia PISICA, elevă în clasa a VIII-a
la Gimnaziul „Mihai Eminescu”

s. Ulmu, r-nul Ialoveni

BUN SOSIT, PRIMĂVARĂ!

*Bun sosit, primăvară!
Floricele încep să-ăpară,
Soarele larg ne zâmbeste
Și vântul îl potolește.*

*Copacii mari sau mititei
Se-mpodobesc cu mugurei.
Firele fine de iarbă
Poartă de smaralde o salbă.*

Liliana GOREANU, elevă în clasa a VIII-a
s. Cotul Morii, r-nul Hâncești

UN RĂVAȘ DE LA ULMU

*Dragă tată!... Află că lăstărașul tinereții tale
crește, crește...*

*Vorba și privirea
matală, acea privire
adâncă și dragă azi
îmi veghează mereu ființa,
mă păzește. Casa
noastră e un lăcaș ce stă
mereu să ne primească.
Tată, te aștept să-ți dăruiesc
o imensă bucurie de bun sosit...
Brațul tău ușa mi-o deschide,
soba rece o scânteie aprinde,
iar noaptea de basm de la Ulmu
mi-i straja ta. Tăticule!
M-ai învățat dintotdeauna
să nu mă împrietenesc cu minciuna,
iar cu cei din jur m-ai sfătuit
a mă purta cumsecade.*

*N-ai uitat clipele când ne plimbam
amândoi și ne puneam pe cercetat,
în voie, casele din mahala,
hudițele, potecile și lunca cea mare
cât cerul de înalt?...
Școala mi-i un îndrumar
al vieții cu profesori, cu prieteni
și colegi, cu artiști ce ne vizitează,
cu poeți asemeni celor de pe vremea
adolescenței tale, dragul meu tată.*

*Glumele duminale ștregărești
și le mai aduci aminte?...
Tu, unicul suflet care-mi transmite
azi nerăbdător, prin internet,
dorul său de părinte în fraze
pline de grijă.*

*Inima mea păstrează sclipirile
chipului tău de neuitat,
dar, mai ales fluieratul tău
melodios, inegalabil.*

*Iar, la încheiere, îți scriu doar un lucru.
Aș vrea să-ți ușurez truda în străinie,
căci îmi ești un inger păzitor.*

Maria NANI, elevă în clasa a VII-a
la Gimnaziul „Mihai Eminescu”

s. Ulmu, r-nul Ialoveni

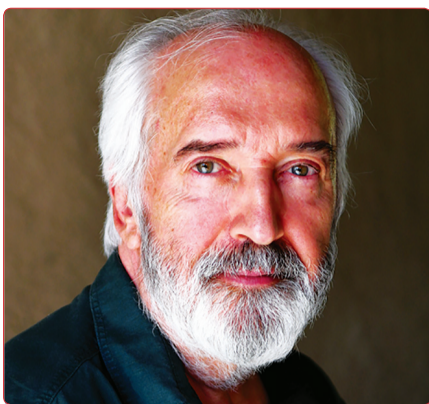
PAGINA CU AMINTIRI

*Prin locurile unde ne aflam odată,
Acuma totul e pustiu
De-aș putea, aș schimba lumea toată,
Te întreb de ce? Eu știu!*

*Chiar dacă totul pare-n jur colorat,
Nici umbra nu-și mai face absența,
Și poate ingerii te-ar fi strigat
Ca să-ți mai păstrezi aparența.*

*Acum, e doar o pagină cu amintiri
Ce nu vor dispărea pe dată,
Prin ea se arată niște oameni divini
Momentan, cum nu vor mai fi vreodată.*

Marina STRATU,
elevă la L. T. „Mihail Sadoveanu”
municipiul Hâncești

Istorie și Teorie Literară al AȘ a Moldovei, redactor-șef, revista/editura *Atelier* – publicație a UAP din Republica Moldova; lector superior, Catedra Jurnalism, Universitatea de Stat din Moldova, ș.a. Asocieri: membru al: Uniunii Jurnaliștilor din Moldova (1985), al Societății de Istorie Literară „G. Călinescu” (București) (1991), al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” (Iași) (1995), al Asociației Române de Istorie a Presei (Cluj-Napoca) (2007), al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2015).

Aniversări

Vasile MALANEȚCHI – 70

Vasile MALANEȚCHI Marele secret al cărturarului

În 2020, la editura „Epigraf”, a ieșit de sub tipar volumul „Vasile Badiu. Pagini de publicistică” (416 pagini). Ediție îngrijită, studiu introductiv, notă asupra ediției, note și comentarii de subsemnatul.

Am muncit din greu la această carte pentru care am adunat materialele necesare pic cu pic, cercetând fonduri de arhivă și de bibliotecă. Este a doua carte din seria „Restituiri” după volumul cu semnătura lui Vladimir Belistov „Pagini de proză și publicistică”.

În cazul lui Vasile Badiu am încercat să dezleg misterul transformării sale din fiu de țăran rămas orfan în intelectual rasat, ajuns prin muncă și perseverență un remarcabil scriitor și publicist.

În nota autobiografică scrisă la 16 iulie 1963 și prezentată, odată cu solicitarea adresată lui Iachim Grosul, președintele Academiei de Științe de la Chișinău, de a i se permite participarea la concursul anunțat în vederea ocupării postului vacant de cercetător științific la Institutul de Limbă și Literatură, Vasile Badiu notează că s-a născut la 26 septembrie 1933, în satul Măgurele, într-o familie de țărani, și că, până la război, părinții s-au ocupat cu cultivarea pământului. În anii celui de-Al Doilea Război Mondial, tatăl său Alexandru s-a aflat în rândurile armatei sovietice și a decedat în 1945. Tot acolo, V. Badiu ține să precizeze că, după război, împreună cu mama, s-au stabilit la Chișinău, unde, în 1954, a absolvit școala medie și tot atunci a susținut examenele de admitere la Universitatea de Stat din Moldova.

Ceea ce însă a omis să spună Vasile Badiu, care a fost nu doar modest din fire, ci, precum se vede, și discret, e faptul că în anii de după război, mama sa Sofia s-a (re)căsătorit cu cetățeanul Daniil Nedelcovici, de 26 de ani, mariajul având loc în data de 21 iulie 1946 și fiind înregistrat, cu nr. 34, la Oficiul Stării Civile din Chișinău. Intervieată pentru precizări, Alexandra Badiu, văduva scriitorului, ne-a informat că Daniil Nedelcovici (1920-1972) era cetățean român (în adeverință, la rubrica „naționalitatea” e specificat că ar fi „sârb”) din Turnu Măgurele. Participase la campania militară din Est a Armatei Române și, fiind făcut prizonier de către sovietici, după eliberarea din captivitate, având disensiuni acasă, cu familia, a preferat să rămână în URSS. La Chișinău, a făcut cunoștință cu văduva lui Alexandru Badiu, Sofia Badiu, cu care, la scurt timp, s-a și căsătorit. Faptul a fost benefic în sine nu doar pentru Sofia Badiu, ci și pentru fiul ei minor Vasile, rămas orfan după moartea năprasnică a tatălui său. (Re)căsătorindu-se, Sofia Badiu nu doar că și-a refăcut familia prin absorbția unui pilon de bază, soț grijuliu și om de omenie, harnic și priceput la toate ale casei și gospodăriei, precum s-a dovedit a fi Daniil Nedelcovici, dar a dobândit și un sprijin de nădejde în soluționarea problemelor vitale cu care avea să se confrunte ea și fiul său minor în timpurile grele de după război, marcate de lipsuri, foamete și nevoi.

Între noul soț al Sofiei Badiu și fiul acesteia s-a stabilit o benefică relație de conviețuire și

prietenie ale cărei resorturi am zice că se regăsesc undeva pe un câmp magic și unde îți vine să crezi că naturalul a coabitat cu paranormalul, iar această împrejurare a făcut posibilă metamorfoza, despre care am vorbit mai sus, a fiului de țărani Vasile Badiu într-o complexă personalitate intelectuală, de parcă acesta nu s-ar fi născut în satul Măgurele de dincoace de Prut, ci în localitatea omonimă de la confluența Oltului cu Dunărea și nu se știe prin ce metode extrasenzoriale a preluat de la misteriosul prizonier sovietic de origine „sârbă” Daniil Nedelcovici, originar din Turnu Măgurele, o experiență insolită de viață urbană și interesul special pentru tezaurul multisecular al culturii spirituale românești și universale.

De fapt, misterul transfigurării lui Vasile Badiu din fiu de țărani în intelectual rasat are suport în realitatea tangibilă. În interviul acordat în 1993 Tatiane Spătaru și publicat în revista „Știința”, nr. 8-9, cărturarul își amintește despre o carte ce i-a fost adusă, în anii de studenție, de o colegă, fiica unui dascăl rural din câmpia Sorociei, din biblioteca tatălui său. „O carte, zice el, pe care o păstrez, studiind-o și acum. Este vorba de antologia alcătuită de cunoscutul cercetător al literaturii din Provinciile Unite, Gheorghe Cardaș. Cartea se numește Poezii și prozatorii Basarabiei până la Unire. 1812-1918, apărută la București în 1937...”

Cu regret, discretul Vasile Badiu n-a spus nimănui și nici n-a încredințat hârtiei povestea despre marele său noroc din copilărie, care ne dezvăluie parțial „secretul” fulminantei sale evoluții spirituale. A relatat-o, sumar, Alexandra Badiu într-un interviu acordat reporterului Nicolae Roibu deja după moartea soțului său: „Dacă mi-ar cere cineva să-l caracterizez într-un cuvânt pe regretatul meu soț Vasile Badiu, cel mai adecvat și mai adevărat cuvânt ar fi bibliofil. Vasile Badiu a fost un împătimit de carte. A colecționat cărți încă din adolescența lui marcată de cel de-Al Doilea Război Mondial, când și-a pierdut tatăl și când un invățător de-al său, refugiindu-se de năvala sovieticilor, în Patria-mamă, i-a încredințat lui, băiețandruului de atunci, întreaga sa bibliotecă, zicându-i: „Le las în grija ta... Păstrează-le, citește-le... Au fost comoara mea neprețuită, acum sunt ale tale...”

Acum ceva timp, am încercat, la Măgurele, să aflu numele modestului învățător de țară venit de peste Prut care a călăuzit primii pași în viață ai lui Vasile Badiu și care, la plecarea, i-a lăsat drept moștenire o bibliotecă întreagă. Dar nimeni nu și-a amintit de el. De parcă nici n-a existat... Parcă a dispărut în adâncimea timpului...

Vladimir BEȘLEAGĂ

O PERSPECTIVĂ INEDITĂ ASUPRA VIEȚII

Om de o vastă cultură, muzeograf, jurnalist, scriitor, bibliolog, bibliofil, editor, profesor universitar, domnul Vasile Malanețchi face parte din generația de distinși intelectuali, care s-a format în condițiile vitrege ale societății sovietice marcate nefast de regimul totalitar comunist, având a înfrunța din anii de tinerețe și până la căderea acestuia presiunile diabolice ale deznăționalizării și deumanizării. A luptat, a rezistat, s-a construit pe sine însuși, depunând eforturi exemplare și făcând sacrificii. Numele său se așază în rândul unor cărturari de marcă din Basarabia postbelică, trecuți prin școala uniformizatoare sovietică, dar care, grație bunului simț și sentimentului profund românesc, au apărut în ei demnitatea națională, s-au ridicat deasupra nimicurilor vieții și au înveșit.

Ar fi suficient să amintesc aici doar câteva nume care reprezintă această categorie de cărturari: Nicolae Ravevschi, Ion Gherman, Vasile Badiu, Ion Coțescu ș.a. plecați prematur dintre noi, apoi Pavel Balmuș, Mihai Papuc, Nina Negru, Valeriu Nazar... Mă leagă de domnul profesor Malanețchi o prietenie de decenii: am activat împreună la Muzeul de literatură „Dimitrie Cantemir”, suntem în relații apropiate de conlucrare pe plan editorial de pe când Domnia Sa activa în calitate de cadru didactic la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării de la USM, unde își îndruma discipolii pentru muncă pe calea scrisului și a editării de carte. Împreună cu studenții săi a inițiat, între altele, o serie editorială experimentală în 33 de volume a celor scrise de mine, fie cărți editate sau texte inedite. Atunci când editura „Prut” a decis să includă în seria „Dialoguri la focul din vatră” un volum despre/cu umila mea persoană și am fost întrebat, cine o ar putea realiza, gândul imediat m-a dus la Vasile Malanețchi. Editura a acceptat propunerea. Cum am evoluat lucrurile e o altă poveste, important e că lucrarea a văzut lumina tiparului și că este căutată și apreciată de cititori...

Despre carte, pe scurt. Este o re-

velație pentru mine. Sper să fie și pentru alții. Într-o mai mare sau mai mică măsură. De ce zic asta? Pentru că domnul profesor prin focul concentrat și concertat al chestionarului său, la care am încercat să fac față, nu doar că a izbutit să provoace memoria mea spre a scoate din adâncurile ei lucruri și întâmplări, s-ar părea, iremediabil uitate, ci să-mi dezvăluie o latură a personalității și activității mele, pe care eu abia de o intuiaam.

Ce am în vedere? Anume titlul: „Îndoiala a fost și rămâne principiul meu de viață”... Iată, dar, că Domnia Sa a venit să-mi deschidă o perspectivă, alta decât obișnuia eu s-o am asupra propriei personalități și activități. Că sunt de acord sau nu cu acest principiu pe care mi-l atribuie dumnealui, nu contează câtuși de puțin. Mai întâi, că orice om are sau consideră el că are sau poate avea mai multe principii, de care să se călăuzească în viața lui. Iar acesta: a te îndoii de toate este unul foarte nobil și înțelept și, sper, să mă caracterizeze și pe mine.

În al doilea rând, din multele și variatele lecturi, care mi-au înfrumusețat viața, am reținut și următorul enunț al unui gânditor medieval mai puțin cunoscut, dar care conține un genial adevăr: „OMUL NU ȘTIE CE ESTE. OMUL NU ESTE CEA CE ȘTIE EL”. Or, eu care toată viața am trudit să cunosc ce este lumea, ce este omul, dar mai încrâncenat am fost SĂ MĂ CUNOSC PE MINE ÎNSUMI, iată că am, la acești ani târzii, bucuria unei noi și mari revelații, care îmi parvine grație distinsului meu amic. Iată dar că Domnia Sa, prin modul subtil și ingenios, dar și delicat, realizând dialogul cu mine, a reușit, sper eu, să ofere publicului cititor o carte vie, care îi va deschide o perspectivă aparte nu doar asupra celor trăite și îndurate de mine, asupra unor detalii demne de atenție despre scrisul meu, dar, în primul rând, asupra unei întegi epoci istorice, care a marcat destinul generațiilor noastre, dar și a întregului neam românesc din această parte a lumii...

1 Decembrie 2014

RUGĂ

De-ar fi să știi ce greu apasă
O viață de singurătate,
Pe lângă mohorâta-mi casă
Ai trece poate.
De-ar fi să știi ce blândă este,
În suflet trist o mângâiere,
Tu mi-ai privi pe la ferestre
Ca fără vrere.
De-ar fi să știi ce balsam poartă
O inimă ce-a ta o cheamă,
Te-ai așeza la mine-n poartă
Ca și o mamă.
De-ar fi să știi că ești iubită
Și dacă-n minte-ar fi să-ți vină
Cum, ai pași de prag venită
Fără pricină.

Traducere de Al. Rally

LEBĂDA

Fără zgomot, sub oglinda apei calme
și profunde,
Lebăda cu-ale ei labe late-alunecă pe unde.
Puful alb crescut pe cele două coaste
amintește
De zăpada ce la soare, primăvara, se topește,
Dar, tot ca neaua mată, în briză fremătănd,
Aripa-i pare-o pânză de barcă-abia mergând.
Frumosu-i gât se-nalță și trestia o-ntrece,
Plonjează ori se lasă lungit pe unda rece;
Cu grație-și curbează profilul de acantă,
Pitindu-și ciocul negru sub gușa-i impozantă.
Aci caută umbra și pacea de sub pini

sătura să le asculte. La trei ani, Selma s-a îmbolnăvit grav și, în urma bolii, a rămas cu un picior paralizat. Din acest motiv, nu a mers la școala publică, ci a primit lecții particulare. Micuța Selma citea foarte mult, de la poveștile din *O mie și una de nopți* la cărțile lui Hans Christian Andersen și ale lui Walter Scott.

Autoarea a scris atât pentru copii, cât și pentru adulți, dar cartea care a consacrat-o a fost *Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia* (1906 – 1907).

Selma LAGERLÖF ÎN NOAPTEA SFÂNTĂ

(Din cartea „Legende despre Iisus”)

Când aveam cinci ani, m-a încercat o mare durere. Nu-mi amintesc să fi avut de atunci vre-o alta mai puternică. S-a întâmplat acest fapt când a murit bunica. A stat până atunci, în fiecare zi, pe canapeaua din colțul camerei, povestind de dimineață până seara, iar noi, copiii, stam în jurul ei și o ascultam fermecați. Aveam, așa, o viață nespuse de minunată, nu se aflau pe lume copii care să fi fost mai fericiți decât noi.

Nu-mi mai amintesc prea bine de bunica mea. Mai știu doar că avea părul alb ca neaua, că mergea încovoaiată și că, stând pe canapea toată ziua, împletea ciorapi. Și-mi mai amintesc că, de câte ori sfârșea vreo poveste, avea obiceiul să-și puie mâna pe capul meu și să-mi zică: „Și totul e așa de adevărat cum mă vezi și cum te vad”. Îmi mai amintesc că bunica ne cânta uneori câte un cântec din bătrâni și că în unul era vorba de un crai și o zână a apelor: „Vântul rece suflă, vântul rece bate, bate peste lac.” Mai țin minte o rugăciune și un psalm, pe care bunica mă învățase. Despre poveștile ei nu-mi amintesc decât ca prin vis. Una însă mi-o amintesc atât de bine, încât v-aș putea-o chiar povesti. Este o poveste, nu prea lungă, despre viața lui Iisus. Asta este cam tot ce-mi aduc aminte despre bunica, afară de marea durere pe care am simțit-o la moartea ei. Îmi aduc aminte de acea zi, de dimineața aceea, când canapeaua din colțul camerei a rămas goală și noi nu ne puteam închipui cum va trece ziua. Îmi

Lăsând în urmă lunca scaldată în lumini
Și-având aspectul unei podoabe capilare
Ea merge și tardivă și obosită pare;
Grotă-n care poetul plonjează-n sine-ardent
Și izvorul ce plânge pe veci un zeu absent
Îi plac; le dă târcoale; o frunză de răchită
I-atinge-ușor un umăr, căzând îngălbenită;
Aici spre larg plutește și, lăsând codru-obscur,
la-n stăpânire partea superbă de azur
Sub care să-și serbeze ținuta-i orbitoare
Și chiar să se confunde c-un bulgăre de soare.
Apoi, când lacu-și pierde fantasticu-i contur
Și când oricare formă-i tot mai confuză-n jur,
Când cerul brun mai are un roșu tiv pe zare
Și nici o gladiolă ori stof nu mai tresare,
Iar broaștele văzduhul cu-orăcăitul lor
Îl umplu, licuriciul zâmbind îmbietor,
Pasărea-i tot pe lacul ce-n, sumbru, ochiul lui
Reflectă-albastra noapte cum alta-n lume nu-i;
Vas de argint pe care rîd diamante, mii,
Visează pe oglinda rășfrântelor făclii.

ÎN ACEASTĂ LUME

În această lume florile se trec una câte una,
Trilurile păsărilor, dulci, sunt scurte;
Visez o vară cu zile luminoase și plăcute
Întotdeauna.
În această lume buzele ating mai ușor
ca norii luna,

Coordonator de pagină: Ion ANTON

Selma Ottiliana Lovisa LAGERLÖF (1858-1940) a fost o scriitoare suedeză care a devenit un clasic al literaturii pentru copii.

A fost prima femeie care a primit Premiul Nobel pentru Literatură (1909) și prima femeie membră a Academiei Suedeze (1914).

S-a născut și a crescut în ținutul Värmland, care va fi prezent mai târziu în toate cărțile sale. A trăit într-o familie fericită, cu un tată mereu dornic să participe la jocurile copiilor, cu o mamă sensibilă, înțelea-gătoare și înțeleaptă și cu o bunică ale cărei cântece și povești micuța Selma nu se mai

aduc aminte de acest fapt și n-am să-l uit vreodată. Și îmi amintesc că ne-au dus și pe noi, copiii, să-i sărutăm mâna ei încremenită pentru vecie. Ne era teamă să ne apropiem și cineva ne-a spus că numai așa putem să mulțumim, pentru ultima oară, bunicii pentru toate bucuriile datorate de ea nouă. Și-mi amintesc că legendele, basmele și cântecele au părăsit casa, închise într-un sicriu lung și negru, și nu s-au mai întors niciodată. Simțeam că se stinsese ceva în viața mea. Ca și cum poarta fermecată a unei lumi minunate se închisese pentru totdeauna. Înainte intram și ieșeam din lumea noastră când doream, acum nu se mai pricepea nimeni să ne deschidă porțile acelei lumi pierdută pe vecie.

Îmi aduc aminte că noi, copiii, am început, încetul cu încetul, să ne jucăm și să trăim ca și ceilalți copii, încât se părea că nu regretam pierderea bunicii, ca și cum am fi uitat-o. Dar, chiar azi, după patruzeci de ani, când scriu aceste povești pe care le-am auzit despre Iisus, îmi vine în minte povestea Lui, auzită de la bunica mea. Și îmi place tare mult să o povestesc și să o alătur, în această carte, cu celelalte legende despre Iisus.

Toți plecaseră la biserică în prima zi de Crăciun, în afară de mine și de bunica. Pe ea n-o luaseră pentru că era prea bătrână, pe mine pentru că eram prea mică. Amândouă eram mahnite că nu puteam asculta slujba și nu vom vedea lumânările aprinse din biserică.

Sully PRUDHOMME, pseudonimul lui René Armand François Prudhomme (n. 16 martie 1839, Paris – d. 6 septembrie 1907, Châtenay-Malabry), a fost primul laureat al Premiului Nobel pentru Literatură la 10 decembrie 1901.

Motivația Juriului Nobel: „...ca o recunoaștere specială a artei lui poetice, vădind un înalt idealism, perfecțiune artistică și o rară îmbinare între calitățile inimii și cele ale intelectului”.

În anul 1865 publică volumul de versuri de factură parnasiană *Stances et poèmes*. În volumele următoare *Les solitudes* și *Les Vaines Tendresses*, se manifestă un lirism personal oarecum surprinzător la un poet etichetat ca „parnasian”. Evoluează către o poezie filosofico-didactică (*La Justice, Le Bonheur*). Virtuoz al sonetului, al formelor de versificație dificile, poetul practică tot mai mult o poezie persuasivă, în care „pledează” pentru idealul său scientist. În 1881 este ales membru al Academiei franceze.

Sully Prudhomme este înmormântat la cimitirul Père Lachaise din Paris.

Dar din dulceața lor nu mai rămâne nimic
care s-aline;

Visez un sărut care să stea cu mine
Întotdeauna.
În această lume, după ce a trecut furtuna,
Fiecare-și plânge prietenia sau iubirea lui
pierdută;

Visez îndrăgostiți neclintiți-n
a legământului redută
Întotdeauna.

Traducere de Petru Dimofte

AICI, PE PĂMÂNT

Aici, pe pământ, toate florile de liliac mor,
Scurte sunt toate cântecele păsărilor,
În visul meu verile rămân
Mereu...

Aici, pe pământ, buzele înfloresc
Fără atingerea diafană ce-o nutresc,
În visul meu săruturile rămân
Mereu...

Aici, pe pământ, toți se plâng,
Prietenii și iubirile se frâng,
În visul meu cuplurile rămân
Mereu...

Traducere de Ramona Müller

bunii aprinși și îi puse în poala mantalei sale. Focul nu-i arse nici mâinile, nu-i părli nici mantaua, iar el ducea jărăticul îi poală ca pe nuci.”

Povestea bunicii am întrerupt-o pentru a treia oară:

– Bunico, de ce nu voia focul să-l ardă?

– Ai să afli îndată, îmi răspunse bunica și povesti mai departe:

„Uimit, ciobanul alergă după străin și-l întreabă:

– Ce noapte este asta în care nimic nu poate face nici un rău?

Străinul îi răspunse:

– Eu nu pot să-ți spun nimic, dacă tu însuși nu simți.

Și se duse să-și aprindă focul, să-și încălzească femeia și pruncul. Ciobanul se luă după el, ca să afle ce minune se petrecea. Se ținu după el până când acesta ajunse acasă. Acolo văzu, mirat, că omul nu avea nici măcar o colibă, că femeia și pruncul se aflau într-o peșteră cu pereții reci și goi. Când văzu ciobanul pruncul, i se făcu milă și, ca să nu înghețe mica făptură, se hotărî să-l ajute. Își puse jos desagi, pe care-i purta mereu cu el. Căută în ei o piele de miel cu blană albă, moale și o dăru străinului, spunându-i să culce în ea pruncul. Și, în clipa în care i s-a făcut milă de copil, ochii i se luminară și văzu ce nu putuse să vadă și auzi ceea ce mai înainte nu putea auzi. Văzu ciobanul în jurul pruncului un alai de îngeri cu aripi de argint, unii cântând la harpe, alții cântând imnuri de slavă, caci în acea noapte s-a născut Mântuitorul. Astfel află ciobanul de ce în acea noapte toate lucrurile erau fermecate și de ce nimic din întreaga fire nu putea vătăma pe nimeni. Și nu numai în jurul său erau îngeri, ci toată peștera, tot drumul, dealul din apropiere, toate erau pline de îngeri, și toți coborau din cer, se opreau și priveau pruncul și apoi zburau cântând osanale, imnuri de slavă. Era în întreaga lume bucurie, cântece și jocuri, iar ciobanul văzu în acea noapte tot ceea ce nu putuse să vadă și, de bucurie, căzu în genunchi și mulțumi lui Dumnezeu.”

Când isprăvi de povestit, bunica oftă și îmi spuse:

– Tot ceea ce a văzut ciobanul am putea vedea și noi, căci îngerii zboară pe cer în fiecare noapte de Crăciun, dar nu la toți le este dat să-i vadă.

Bunica își puse, apoi, mâna pe capul meu și adăugă:

– Tu să-ți amintești de acestea, fiindcă este așa de adevărat, cum te vad și mă vezi. Lumina soarelui și lunii, lumina focului și lumina zilei nu folosesc la nimic, dacă în ochi și în suflet nu avem lumina cu care putem vedea măreția lui Dumnezeu.

Traducere din suedeză de
Victoria MIREA-PERSSON

Calea spre excelență

STELUȚA CLASEI NOASTRE

Obişnuim să spunem că anumiți copii sunt deosebit de talentați la ceva, fie că este vorba de muzică, dans, sport, fie limbi moderne etc. Ei bine, eroina mea are performanțe în toate aceste domenii. Se numește Elena ROȘCA, este elevă în clasa a III-a „D” la Liceul Teoretic „Dante Alighieri” din Chișinău. Este fetița care, la vârsta de doar 9 ani, a acumulat în cufărul său de succese trofee de valoare la numeroase concursuri.

○ Elena Roșca –
Top Model Moldova 2022

Încă de mică, Elenei îi plăcea să pozeze și să defileze în fața oglinzii. Mai târziu, a înfrumusețat această pasiune cu muzica. Se știe că, pentru ca talentul nativ să se dezvolte, copilul trebuie să depună efort, iar familia să dea dovadă de sprijin. Părinții, care au observat pasiunile artistice ale fiicei, au înscris-o la clubul de dans „Codreanca”, apoi la cursul de modeling, la agenția „Luxury Model Agency”.

A fost un început de bun augur, deoarece în continuare Elena a frecventat cu mare pasiune studioul muzical-coregrafic „Picături muzicale” și a ajuns pe scena Palatului Național „Nicolae Sulac”, în cadrul spectacolelor muzicale precum „Suflul Iernii” – 2022 și 2023. Între timp, înregistrează și câteva melodii în studiouri profesionale. Astfel, cu fiecare notă muzicală, cu fiecare mișcare grațioasă și-a deschis drumul spre excelență. Succesele n-au întârziat să o bucure:

Locul I – Little Miss Chișinău-2022; Top Model Moldova-2022; Super Model Moldova-2023; Locul II – Vice-miss la Miss Beauty Word-2023; Vicemiss la Top Model Moldova-2023.

Muzica și dansul încurajează imaginația și creativitatea. Elena ROȘCA este un exemplu viu în acest sens, câștigând Premiul Mare la etapa locală a Concursului Internațional de Lectură și Creație „Pro-Lectura”-2022 și Diploma de Gradul I la etapa Internațională. A prezentat o lucrare plastică deosebită după povestea „Punguța cu doi bani” de Ion Creangă.

Fire artistică, Elena demonstrează perseverență și în studierea obiectelor școlare. Este una dintre cele mai bune eleve la învățătură. Citește mult, cărțile fiind nu doar cele din programa școlară. Obține succese la concursurile internaționale pe obiecte: Comper (matematică și limba română), Descoperă lumea, Kangourou, dar și la concursurile organizate în liceu: „Gr. Vieru – valoare și adevăr poetic”, „Dor de Eminescu” ș.a.

În spatele acestor succese se ascunde o muncă titanică. Însă în ciuda provocărilor întâlnite, Elena găsește bucurie și satisfacție în tot ceea ce face. Motivația internă, atunci când depui efort și obții succese, este mult mai puternică. Aceste victorii îi sporesc constant încrederea în sine.

Elena ROȘCA este îndrăgită de colegi. Niciodată nu refuză să le transmită cunoștințele pe care le posedă, atrage în preajma sa copiii, este și un ajutor de nădejde al învățătoarei. Ea este sursa de inspirație pentru cei din jur. Lucește ca o steluță, aducând culoare în viața clasei noastre. La mai mult și la mai mare, Elena! Îți urăm succes în drumul tău de Om și de Artist!

Valentina GROSTOPOR, învățătoare la clasa a III-a „D”, Liceul Teoretic „Dante Alighieri” mun. Chișinău

IDEI PENTRU A REȚINE CELE ÎNVĂȚATE

Dacă ne folosim mereu de tehnologii, memoria noastră nu e solicitată. Când vrem să învățăm ceva nou însă, inevitabil avem nevoie de memorie. Iată câteva idei prin care să-ți îmbunătățești strategiile de învățare.

○ Daniil Constandoglu, Ghenadie Puzur, Arina Negru și Melisa Panfili, elevi la L.T. „Miguel de Cervantes” din capitală – premianții olimpiadei municipale de geografie

1. FORȚEAZĂ-TE SĂ-ȚI AMINTEȘTI

Îți poți exercita memoria cu diverse jocuri pe care le găsești on-line sau aplicații mobile, sau îți poți crea propriile jocuri de memorie. De exemplu, îți alcătuiesti o listă cu capitale ale lumii și o reții în ordine alfabetică sau reții în ordine alfabetică cele mai înalte 20 vârfuri de munți din lume.

2. NU CEDA CAPCANELOR SIMPLE

Dacă citești o frază dintr-un manual de biologie, închizi cartea, îți amintești informația citită și crezi că ai reținut, te poți înșela. După ce închizi cartea, gândește-te câteva minute la altceva și făcând altceva. Dacă după ceva timp încă reușești să îți aduci aminte ce ai citit, înseamnă că ai reținut într-adevăr informația. Fă același exercițiu și după 2 ore.

3. CREEAZĂ CONEXIUNI ÎNTRE CEEA CE ȘTII ȘI CEEA CE VREI SĂ ÎNVEȚI

Cel mai simplu mod să îți amintești diverse lucruri este să legi informația nouă de cea veche. De exemplu, rima îmbrățișată se numește așa pentru că arată ca două perechi de brațe care îmbrățișează. Creează-ți și tu conexiuni asemănătoare.

4. FOLOSEȘTE-TE DE ÎNTREBĂRI

Fie că le construiești tu, fie că rogi pe cineva să îți pună întrebări, acest exercițiu te ajută să îți amintești informația și să rememorezi. Te ajută să-ți concentrezi atenția pe anumite zone din tot ce ai învățat. Când nu știi răspunsul la o întrebare, poți să revii asupra studiului. E și o formă prin care să reflectezi asupra informației învățate. Astfel vei putea să o înțelegi mai bine și să o reții pentru mai mult timp.

Tineri cercetători

PASIUNE ȘI INOVAȚIE

Elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din or. Căușeni sunt captivați de cercul STE(A)M& Criminalistică, condus de dna Simona Șeremet, profesoară de geografie și limba engleză.

○ Dna Simona Șeremet –
Profesoara STE(A)M

Lucruri curioase și pline de mister se întâmplă în sala de studii în timpul orelor de cerc: cercetarea din punct de vedere criminalistic a firului de păr sau a urmelor, cercetarea criminalistică a scrisurii de mână – cromatografia sau extragerea ADN-ului din... banană.

Orele de cerc sunt interesante prin activitățile practice și motivarea ce apare în timpul cercetărilor. Chiar și o activitate

nerușită este... de folos. Elevii caută răspunsuri la întrebarea: De ce nu a reușit experimentul? Ca adevărați cercetători, ei dezvoltă competențe de analiză și investigare. Prin abordarea studiului de caz și a situațiilor infracționale, ei au învățat să aplice metodele de cercetare științifică adaptate la domeniul criminalisticii. Și-au îmbunătățit gândirea critică și pot găsi cu ușurință calea de rezolvare a problemelor. Iar aceasta le-a permis să câștige premiul prestigios la **Concursul Internațional al Proiectelor de Cercetare – 2023**, organizat de Asociația „Inovație în Educația de Performanță”.

Eroii zilei au devenit **Iuliana PĂRLOG** și **Gheorghe SA-REV**, elevi în clasa XI-a și Fe-

○ Laureații Concursului Internațional al Proiectelor de Cercetare – 2023

licia CIOBANU, elevă în clasa a IX-a. Muncind în echipă, ei s-au învrednicit de **Medalia de AUR** pentru proiectul „Solul - probă și infracțiune” și de **Cupa MARE** pentru proiectul „Geometria și distribuția picăturilor de sânge”.

Dna Simona Șeremet, cea care le alinaște elevilor pa-

siunea pentru munca de cercetare, este foarte mândră de rezultatele și perseverența discipolilor săi. N-a rămas neobservată nici dedicația Dumneai – a devenit câștigătoarea unui Premiu Special în cadrul Concursului Internațional – „Profesorul STE(A)M”, ediția I, anul 2022-2023.

SĂ SCRIEM ȘI SĂ VORBIM CORECT!

Rubrică susținută de Gabriela MORARU Nr. 3 (35)

CUVINTE COMPUSE

Moto-

„– În afară de motocicletă, ce cuvânt începe cu prefixul „moto”?

– Motor! (rostește un concurent, iar răspunsul este considerat corect).

Iar pe panou apare cuvântul „mototol” dat corect. (Emisiunea „Ce spun românii?”, PRO TV).”

Nu este prima oară când la această emisiune cei care formulează întrebările îi pun în dificultate pe cei 100 de români întrebați.

Primii confundă prefixele (elemente lexicale cu ajutorul cărora formăm prin derivare cuvinte noi – stră+moș) cu prefixoidele (elemente de compunere, cuvinte împrumutate dintr-o altă limbă care nu există în limba română, cu rare excepții, independent – moto+ coasă), iar ceilalți, care se strădu-

iesc să răspundă, nu știu ce sunt prefixele.

Elementul de compunere „moto” înseamnă „pus în mișcare cu ajutorul unui motor”, „echipat cu un motor”.

Dacă aș vrea să corectez întrebarea, nu aș putea pentru că termenii acceptați drept corecți nu sunt nici derivați cu prefixe, nici compuși cu prefixoidul al cărui sens, dacă l-am fi știut, ar fi fost salvator.

Când e vorba despre cuvinte de specialitate dintr-un domeniu, ne informăm. Ca să nu mai spun că în emisiunea respectivă vin oameni de toate profesiile și cu un nivel de pregătire diferit.

Nu ne pricepem la toate! Dar însușirea unor informații elementare despre prefixe, de exemplu (clasa a V-a), FACE BINE LA LIMBĂ!

SEMIDOCTUL

ca și...

Astăzi din nou despre folosirea lui „și”. Pentru că am observat că avem de-a face cu o epidemie. Cei care vorbesc mult la radio, la televizor, scriu și publică articole în presă simt nevoia să se agațe de „și” cu intenția de a-și întări spusele: „eu, ca și politician, ca și deputat, ca și ministru, ca și ziarist...” și exemplele pot continua.

Când se folosește un „ca”, automat urmează un „și”.

M-am gândit să vă reamintesc situațiile când putem să folosim „ca și”.

În construcțiile comparative: „Eu, ca și tine, am reușit.” „Este brunetă, ca și mama ei.” Menționez că la fel de bine putem să nu-l folosim pe „și”: „Eu, ca tine, am reușit.”

A doua situație: „Problema bine înțeleasă e ca și rezolvată.” Grupul „ca și” este folo-

sit corect, dar putem să și renunțăm la „și”. A treia situație: „și” apare ca un adverb de întărire – „E posibil ca și tu să fi înțeles.”

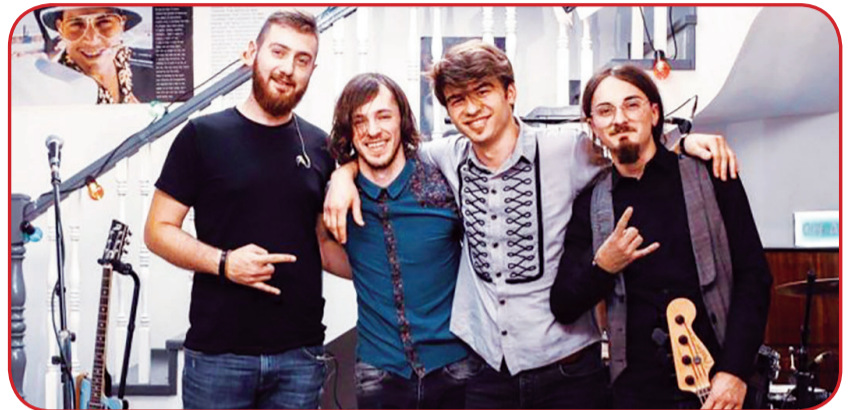
Menționez: cacofonia nu se ocolește prin folosirea lui „și”. Cu atât mai mult când nu există acest pericol.

Limbarița NU FACE BINE LA LIMBĂ! Rezultatul beției de cuvinte este să ne amețească, nu să ne convingă! Fiți vigilenți, mai ales acum!

Interpreți preferați

ROCK LA MAXIMUM

Mulți adolescenți și tineri din ziua de azi sunt pasionați de rock. Trupa „The Wax Road”, fondată la Ungheeni în 2013, a ales acest gen de muzică. E formată din patru membri: Dan Timofei, Victor Ceban, Ion Tiuticov și Cristi Budac, care au devenit cunoscuți, mai ales, pentru piesele: „Let me feel”, „Fuzzy air”, „Love car”, „Midnight girl”, „Do the same”, „Trolley blues”.

Dan Timofei, unul dintre fondatorii trupei, a fost mereu pasionat de muzica anilor '60-'70. Lansându-se ca lead chitarist, Dan și-a încercat puterile și ca vocalist. El i-a adus în formație pe Victor Ceban (tobe) și pe Ion Tiuticov (chitarist ritmic), cei trei absolvind aceeași școală de muzică. Mai târziu, li s-a alăturat Cristian Budac (chitară bas, voce).

Albumul de debut a apărut în decembrie 2016. Acesta conține 10 piese în stil blues-rock, hard rock și rock'n roll. În anii ce au urmat, pe lângă promovarea intensă și lansarea diferitor proiecte, a câtorva single-uri și videoclipuri, muzicienii au susținut o mulțime de concerte. Printre acestea se numără Festivalul național „PRUT Fest” (colaborând cu „Alternosfera” și „Subcarpați”), „Startup Grind Party” (împreună cu Amber Traps), un șir de evenimente organizate de Cool Radio și Pot Music. La ni-

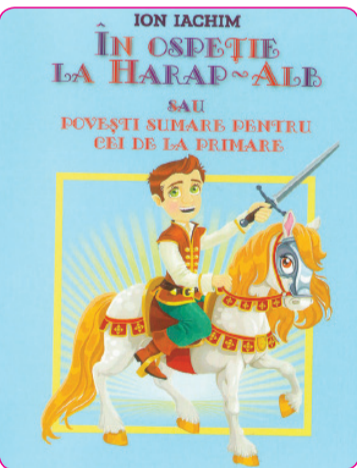
vel internațional au luat parte la cea de-a X-a ediție a Festivalului „Rock'n Iași”, la festivalul „Zilele Nordului” și la „Drum Day Hamburg” în Germania, Electric Castle 2017, Posada Rock Fest 2018, Rockhausen Chisinau 2020 etc. Pe parcursul evoluției sale, trupa a îmbinat elemente de hard rock, modern blues rock, garage rock, stoner rock și psychedelic rock.

Fiecare interpret își are propria istorie de succes, dar, împreună, băieții de la „The Wax Road” au devenit vedete, creând piese extraordinare, care uimesc prin trăire și emoție. Cea mai recentă melodie a lor „Pastile”, ca și videoclipul acesteia, are mare priză la fani.

În viitor, trupa planifică să elaboreze noi proiecte muzicale, care includ texte scrise, în majoritate, de Dan Timofei, solistul formației.

Renata CUPCEA

SUGESTII DE LECTURĂ

tegoric al băiatului de a nu merge la grădiniță îi pune în gardă pe tinerii părinți, neștiind motivele care, până la urmă, se vor face cunoscute, peste ceva timp. Autorul dezvăluie grație acestui prilej setea de căpătuire a părinților care li se transmite și copiilor destul de lesne din frageda copilărie.

Ținta naratorului a fost atinsă. Societatea, pragmatică în felul ei, umbilă după senzații tari, molipsită de „virusul” căpătuirii, trăirii pe picior larg. Cazul cu modelele de limuzine pe care le divulgă, printre altele, este unul de satiră adevărată, socioumană și nu doar tehnică etc. Golul moral din sufletele copiilor se face simțit deloc întâmplător. Fantezia naratorului l-a trimis la Harap-Alb, mediat de reprezentantul generației părinților, buneilor, cărora băiatul de la grădiniță i se destăinuie deloc întâmplător.

Momente vulnerabile din viața societății sesizăm și-n alte proze („povești” etc.) ale volumului în cauză. Prozatorul este destul de inventiv, nelipsit de simțul umorului și de setea de a lupta pentru triumful adevărului. În mod evident, sunt în carte și prozopoeme/ schițe/ crochiuri / gen „Minunea din copac”, o parabolă privind „furtul cântecului”, dacă nu „pierirea miracolului”; sau „Cioara cheală” (după Esop), o fabulă în care o pasăre, „acum o oră se credea vultur faimos”, astfel încât s-a încumetat aidoma unui vultur să prade din

turma ciobanului un miel, ca să vezi. Dar în urma nereușitei și a rușinii de a fi „tunsă chilug”, „drept pedeapsă” este „o cioară pleșcată”.

Alta e situația (tot de „poveste”, desigur, dar cu eroi/personaje crenchiene (Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Ochilă și Păsărilă etc.) în povestea

„În ospetie la Harap-Alb”. Dialogul dintre Moș Crăciun și Petruș scoate în prim-plan setea de frumos, de poveste a elevului care preferă Țara Poveștilor în locul cadourilor. „Minunile” pe care le fac celebrele personaje crenchiene imprimă narațiunii un farmec fantastic și o ținută narativă sobră, demnă de luare-aminte din partea lui Petruș și nu numai a lui.

Admirabilă este, firește, „Povestea lui Lucian Arcașul”. Destinul picturii și operei sale începe în câteva pagini. Dar ce pagini! Câtă frumusețe și înțelepciune, câtă lumină!

Merită toată atenția micilor cititori și „Povestea dinților de oțel”. Ea este o lecție adevărată nu doar pentru lumea pasărilor. Narațiunea are și ceva satiră în paginile ei. Modul în care e scrisă, față de altele, firește, e unul didacticist, dar ea conține și un ceva irostibil prin care ironia auctorială o face deosebită. Este vorba de „meșteșugul altoitului”, dar și de înțelepciunea bătrânului care nu se dă înduplecat cu una, cu două de „Coroi cel Hătru”, până în cele din urmă, mișcând pe ideea de adevăr și de muncă creatoare.

Ingenios e scrisă și „Povestea despre bătaia, când a și-a pierdut pălăria”: „În lume există multe, multe țări. Unele-s depărtate, altele-s mai apropiate, sunt țări mari, dar și mici. Țara despre care am să vă povestesc este cea mai mică din lume: ea începe toată, cu râuri și dealuri, cu

păduri și orașe în sertarul unei mese de scris. Deseori țara aceasta este mutată din sertar pe masă, iar peste noapte – iarăși în sertar. E vorba de țara Foilor Înțelepte, unde încep toate literale pe care le știți voi, iar mai-marele peste ele este părcălabul Condeieru”. Mai mult, aflăm că „părcălabul Condeieru este poet. Un poet talentat și cinstit. El învață literale să iubească adevărul, să nu se fâlească”, citim în debutul poveștii. Mai departe, autorul introduce în subiectul narațiunii Minciuna, Nedreptatea și Trufia, care își fac apariția tocmai în momentul în care poetul adormise. Șmechere, acestea s-au gândit să alunge literalele din „Țara Foilor Înțelepte” și să trăiască ele acolo. Doar se știe de când lumea, „n-au avut niciodată țara lor”, pentru că ele sunt gonite de pretutindeni. Trezit din somn însă, părcălabul Condeieru, în toial bătaiei, după ce stătu o clipă pe gânduri, alese repede din învâlmășeală câteva litere. Alcătui cuvintele: Adevărul, Dreptatea, Modestia. După aceasta blagoslovi cuvintele cu stiloul și... ele se transformară în ființe vii. La

vederea Adevărului, Dreptății și Modestiei, Minciuna, Nedreptatea și Trufia s-au făcut nevăzute.

Originalitatea „poveștilor sumare pentru cei de la primare” de Ion Iachim constă în împletirea iscusită a fondului ideatic cu maniera/modalitatea epică și ironică auctorială

de descriere, de narare a subiectului într-o cheie proprie doar prozatorului. Frazele/expunerea poartă pecetea individuală a creatorului. Perspectiva epică este de o credibilitate sigură. Personajele respiră aerul lor fiecare. Firescul acțiunii și simplitatea limbajului, trăirea sinceră a momentelor revelate profund imprimă „poveștilor” un anume mister epico-ironic (vezi „Coadă lui Țăpordel”, „Frigider-Făt-Frumos și Rola Cosânzeană”).

Semnificativă și „critică” la adresa celor care trângesc fără măsură, elocventă în acest sens e „Legenda despre Trăncănel”. Deși e-o parabolă, narațiunea/legenda ne solicită, totuși, o gândire asociativ-tropică și polemică. Cu atât mai mult când e greu de suportat modul lui de a fi. Or, trăncăneala lui interminabilă o scoate din sărite și pe maică-sa, pe Coțofana. Nelipsite de vervă critică sunt și scenetele „Boteluz pițigoilor” și „Moș Crăciun întârzie”, ambele reliefând vigurozitatea polemică a scrisului ioniachimian.

Tudor PALLADI

FANTEZII SOLARE DE ADOLESCENȚĂ

Copiii care frecventează instituția noastră urmăresc mereu pagina „Vernisaj”, iar noi dorim să continuăm frumoasa noastră colaborare, prezentând pentru ediția de azi niște lucrări semnate de Elizaveta GRUȘETKAIA, o viitoare pictoriță de la anul III, dar și elevă în clasa a VI-a la Liceul Teoretic „A. Pușkin” din localitate. Analizând lucrările discipolei noastre, dna Lidia Ungureanu, coordonatoarea acestei pagini, a afirmat: „E de subliniat stilul ei aparte, predilecția pentru un mod deosebit de a aplica vopselele pe pânză, ceea ce imprimă lucrărilor multă lumină și mișcare. Privindu-i desenele, observi că autoarea, de exemplu, „prinde” nu doar mișcarea, ci chiar și viteza unei mașini. Alteori parcă se aude muzica ce izvorăște din coloritul neobișnuit al peisajelor sale care diferă unul de altul. Urmărind o anume perspectivă artistică, Elizaveta încearcă și reușește să redea chipuri, caractere umane, dar și atmosfera firească ce populează orașul – toa-

te pornind de la fanteziile ei solare de adolescență. Pictându-și baștina, ea ne sugerează o frumoasă aventură picturală, în care realitatea și copilăria cu cerul și grădinile sale, cu apele și verdele multicolor este oglindită nuanțat, cu multă grijă și dragoste față de arta plastică pe care i-a ales-o destinul”.

În acest context vom adăuga că, pe parcursul anilor 2022-2023, participând la peste zece competiții de pictură, această elevă s-a învrednicit de mai multe diplome și premii, dintre care vom menționa doar câteva: Diploma pentru Locul III la Festivalul-concurs cu genericul „Înflorit-au castanii”, organizat

de Secția de Cultură Ungheni; Diploma pentru prestație deosebită în cadrul activității literar-artistice cu genericul „Colind pentru Eminescu” de la Casa Limbii Române „M. Eminescu”. Ulterior s-a bucurat de Premiul II la Concursul Național de Pictură, ediția a II-a, „Pacea în culori”, desfășurat la Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”. La 1 iunie, a obținut o Diplomă la „Ziua Copilăriei”, apoi o Diplomă de participare la Concursul creativ: „Eu pictez covorul meu” (ghidat de întreprinderea „Covoare” din Ungheni) și, respectiv, Diploma de merit de la Concursul de desen „3R Talents”, ce a avut loc sub auspiciul AVI MOLDOVA. Încheind acest frumos laudatio dedicat Elizavetei din partea corpului didactic, dar și a colegilor săi de clasă, îi dorim sănătate și împlinirea speranțelor artistice.

Cristina DRAGOMIR, profesoară, grad didactic II, Școala de Arte Plastice „Raisa Cojocaru” mun. Ungheni

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Maria STRUNGĂRU (machtetistă); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ, Laura CHETRĂRU (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii).

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabilă – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânală „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 315
Tiraj – 2300 ex.

